Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Majer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 158 (850) | Łódź, Niedziela 11 Lipca 1926 | פירטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג כט תמוז תרפ"ו. | Nr. 158 (850)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 2!. Tel 24 71

באנק פאלסקי בעהערשט דעם וואלוטע-מארק.

א שטארקע השפעה צוליב די גרויסע וואלוטע-זאפאסען. — גינסטיגע מעגליכ-קייטען פאר'ן עקספארט. — אויף וויפיל וועט סטאביליזירט ווערען דער זלאטי?

ערקלערונגען פון דירעקטאר פון באנק פאלסקי.

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). דער דירעקטאָר פון באַנק-פאָלסקי האָט ערקלערט, אַז אין חודש יוני האָט די באַנק איינגעקויפט אויסלענדישע וואַלוטע פאַר 27 מיליאָן זל. לויט פאַריטעט. אַ דאַנק די גרויסע וואַלוטע-זאַפּאַסען האָט די באַנק-פאָלסקי אַ שטאַרקע השפעה אויפ'ן דאָלאַר-קורס, וואָס גיט אויך דעם עקספאָרט ברייטערע מעגליכקייטען.

פון וואַלוטען-פאָנה, וואָס די באַנק-פאָלסקי האָט, וועט אַ טייל אויסגענוצט-ווערען אויף אינטערווענץ אין פאַל פון ירידה פון זלאָטי.

די באַנק-פאָלסקי האָט איצט אויך מעהר מעגליכקייט צו פיהרען אַליבעראַלע קרעדיט-פאָליטיק און צו שטיצען דעם עקס-פאָרט.

די באַנק-פאָלסקי, האָט פערזיכערט דער דירעקטאָר, וועט נישט אַרויסלאָזען קיין נייע באַנקנאָטען

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש). דער היינטיגער „פּשעג. וויעטש.“ שרייבט: אין אייניגע צייטונגען האָט זיך בעוויזען אַ ידיעה, אַז די רעגירונג טראָגט זיך אַרום מיט דער כונה צו סטאַ-ביליזירען די זלאָטי אין דער בעציהונג צום דאָלאַר אויף אַ הויך פון 10 זל.

פון מאַסגעבענדע גוט-אינפאָרמירטע קרייזען דערוויסען מיר זיך, אַז די דאָזיגע ידיעה איז נישט אמת און אַז די רעגירונג בעמיהט זיך, להיפך, צו סטאַביליזירען דעם זלאָטי בעדייטענד נידריגער, וואָס זי וועט שטופּענווייז דערגרייכען,

וואַרשאַ, 10 יולי. ענדליך איז געשאַפען געוואָרען אַ גלייכגעוויכט אין די קורסען פון דער וואַרשאָווער בערזע, פּרי-וואַטען געלד-מאַרק אין אויסלאַנד. מעהר וועניגער זענען די קור-סען איבעראַל גלייך, צוליב וואָס עס איז געוואָרען אַ סוף צו דעם כאַאָס, וואָס האָט 10 טעג געוועלטיגט אויפ'ן געלד-מאַרק.

אַ טייל קרייזען האָבען זיך געוואונדערט, וואָס באַנק פאָלסקי האָט נישט אויסגענוצט די געלעגענהייט, ווען פּריוואַט איז געווען דער קורס 9,55 זל. אַ דאָלאַר און נישט צוריק גע-שטעלט דעם זלאָטי-קורס ביי אַ 9,50 זל. וואָרום אויב באַנק פאָלסקי האָט פריהער עקשנות'דיג געוואָלט האַלטען דעם דאָלאַר ביי אַ העכערען קורס, האָט זי דאָס בעדאַרפט אויסניצען מיטוואָך און דאָנערשטאָג.

ס'איז דעריבער נויטיג אויפצוקלערען, אַז באַנק פאָלסקי קען זיך נישט אַלע מאָל פערקוקען אויפ'ן קורס, וואָס ווערט אין טייל כאַאָטישע מאָמענטען דיקטירט דורכ'ן פּריוואַטען געלד-מאַרק. באַנק פאָלסקי דאַרף ביים שטעלען דעם קורס זיך פער-קוקען אויף דער שטימונג פונ'ם אינטערנאַציאָנאַלען געלד-מאַרק.

און טאַקע צוליב דער טענדענץ פון זלאָטי אויפ'ן אינטערנאַציאָ-נאַלען געלד-מאַרק, האָט מען נישט געקענט שטעלען אַ נידעריגע-רען קורס פאַר'ן זלאָטי. וואָרום אין בערלין שטעהט דער זלאָטי 9,20 ביז 9,25 א דאָלאַר, (45,70 מאַרק פאַר 100 זלאָטיס). אין וויען איז דאָנערשטאָג, נאָטירט געוואָרען 9,20 זל. אין דאַנ-ציג נידריגער פון 9,25 זל. דעריבער קען די באַנק פאָלסקי בשום אופן נישט שטעלען דעם זלאָטי נידעריגער פון 9,20 זל. פאַר דע-וויזען-דאָלאַרען און 9,15 זל. פאַר עפעקטיווע דאָלאַרען.

מען מוז אונטערשיידען צווישען דעם מאָמענט, ווען די באַנק פאָלסקי האָט פאָריגע וואָך געוואָלט פערטיידיגען אַ ווירט-שאַפטליכען שטאַנדפּונקט און האָט דעריבער נישט לייכט געוואָלט אַראָפּגעהן פון די 10 זל. אַ דאָלאַר, און דעם איצטיגען מאָמענט ווען דער זלאָטי איז שוין סיי ווי סיי איבעראַל פעסטער.

צוליב אָט די דאָזיגע מאָטיווען, האָט דער פּריוואַטער געלד-מאַרק אויך געמוזט אַראָפּ.

באַנק פאָלסקי ליפערט איצט יעדע פערלאַנגטע צאָהל דאָ-לאַרען. אין די לעצטע טעג איז די וואַלוטע-פאָדערונג גרעסער אויף דאָפּעלט. אויך די אייגענע מעשה, מען האָט אין די ווירט-שאַפטליכע קרייזען געמיינט, אַז באַנק פאָלסקי וועט העכערען דעם דאָלאַר-קורס.

פעטלורא'ס ווייב רופט זיך אפ.

זי טרעט ארויס מיט א פריוואט-געלד-תביעה.

פאַריז, 10 (טעלעפאָניש י. ט. אַ.) פעטלוראַ'ס ווייב האָט היינט גע-מאָלדען אין געריכט, אַז זי וועט אַרויסטרעטען מיט אַ פּריוואַטע געלד-תבועה געגען שוואַרצבאַרד'ן.

רומענישער סענאט בעזייטיגט א יודישען סענאטאר.

בוקאַרעשט, 10 (טעלעפאָניש י. ט. אַ.) דער רומענישער סענאַט האָט אַנולירט, אויף דער היינטיגער זיצונג, דעם מאַנדאַט פון יודישען סענאַטאָר אלי' מענדעלוואָן.

אויפ'ן מאנ'ס קבר.

פרוי פון ארטיסט ראטאלד בעגעהט זעלבסטמארד אויפ'ן קבר פון איהר דערטרונקענעם מאן.

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש) היינט פריה איז פאָרגעקומען די לוי' פון טראַגיש-אומגעקומענעם ארטיסט ראַטאָלד, וועלכער איז אין דער פאָריגער וואָך דערטרונקען געוואָרען. ביים קבר האָט ראַטאָלד'ס פרוי אויסגעטרונקען סם. אין א שווערען צושטאַנד האָט מען זי אָפּגעפיהרט אי'ן שפּיטאָל.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אונ-זער לאַנג יעהריגער פּראָקוראַליסטען-מיטגליד

נ. ע.

חנא יצחק ניימאן

די לויה קומט פאַר היינט, זונטאַג, 12 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער-הויז זאַחאַדניאַ 24.

אַלע אונזערע מיטגלידער ווערען געבעטען פּינקטליך צו קומען אָפּגעבען דעם לעצטען כבוד.

697

די פערוואלטונג פון

בעקער-מייסטער-פעראיין.

ענדערן די קאנסטיטוציע.

וויטערדיגע דיסקוסיע.

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש פון אונ-זער קאָרעספאָנדענט) די היינטיגע שבת זיצונג פון דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע האָט זיך אָנגעהויבען מיט'ן בעטראַכטען די פראַגע וועגען סאַנקציעס געגען דע-פּוטאַטען און סענאַטאָרען, וואָס מיס-ברויכען מיט זייערע מאַנדאַטען צו זיי-ערע פּריוואַט-צוועקען.

עס האָט זיך ענטוויקעלט אַ לענגע-רע דיסקוסיע. עס ווערען אַריינגעטראָ-גען פערשידענע פאָרשלאָגען און עס ווערט אָנגענומען דער פאָרשלאָג פון דעפּ. ליבערמאַן, אַז אַזעלכע דעפּוטאַ-טען און סענאַטאָרען זאָלען אָפּגעגעבען ווערען צום העכסטען טריבונאַל. דער דאָזיגער פאָרשלאַג איז אויך געשטיצט געוואָרען דורכ'ן יוסטיץ-מיניסטער מאַ-קאָווסקי.

נאָכדעם ווערען געפיהרט ווייטערדי-דיגע וכוחים וועגען ענדערן די קאָנ-סטיטוציע. עס ווערען אָנגענומען איינ-גע אויסבעסערונגען.

זעהר אַ ברייטע דיסקוסיע האָט אַרויסגערופען די אויסבעסערונג צום אַרט. 38 וועגען שאַפען אַ קאָנסטיטוציע-טריבונאַל, וואָס זאָל האָבען די אויפ-גאַבע אָפּצוהיטען, אַז קיין שום געזעץ זאָל נישט שטעהן אין סתירה מיט דער קאָנסטיטוציע.

די דאָזיגע אויסבעסערונג איז אָפּ-געוואָרפען געוואָרען.

וואָס איז שייך וועגען אויסדרוקען אונצוטרוי מיניסטאָרען, ווערט בעשלאָ-סען, אַז אַ בעשלוס וועגען אונצוטרוי זאָל נישט אָנגענומען ווערען אויף דער זעלבער זיצונג, אויף וועלכע עס ווערט אַריינגעטראָגען אַזאַ פאָרשלאַג.

דער רעגירונגס - פּראָיעקט בנוגע די פולמאַכטען פאַר דער רעגירונג ביז'ן יאָהר 1927 איז ווייטער געבליבען.

די יודישע רעפּוטאַטען האָבען גע-שטיצט די פאָרשלאַגען און אויסבעסע-רונגען פון די פּ. פּ. ס.

דינסטאָג וועט פאָרקומען אַ ווייטער דיגע זיצונג פון דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע. (די זיצונג פון פרייטאָג — זעה זייט 3. די רעד.).

בריאנס רעגירונג בעקומט צוטרוי

אבער מיט א מעהרהייט פון 22 שטימען.

פאַריז, 10 (ספּ. טעל.) אויף דער היינטיגער זיצונג פון פאַרלאַמענט האָט בריאַנס רעגירונג בעקומען צוטרוי מיט 269 שטימען געגען 247.

אין די פאַרלאַמענט קולואַרען האָט מען באַלד נאָכדעם פערזיכערט, אַז בריאַן געהט צום פּרעזידענט איהם אי-בערצוגעבען די דימיסיע פון פאַרלאַ-מענט צוליב דעם, וואָס דער צוטרוי האָט בסך הכל בעקומען אַ מעהרהייט פון 22 שטימען. שפּעטער זענען די דאָזיגע קלאַנגען אָפּגעלייקענט געוואָרען. אין קומענדיגען דאָנערשטאָג וועט אָבער בריאַנ'ס רעגירונג אויפסניי פאָרנעהמען אַ קאַמף אין פאַרלאַמענט, פאָרלעגענדיג פערטיגע געזעץ - פּראָיעקטען. אויב בריאַנס קאַבינעט וועט דאַן נישט בע-קומען אַ געהעריגע מעהרהייט, וועט ער זיך אָנגעבען אין דימיסיע.

ברית-מילה פון גערער רבי'ם ניי-געבוירענעם זוהן.

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש פון אונ-זער קאָרעספאָנדענט) צום ברית מילה פון גערער רבי'ס ניי-געבוירענעם זוהן, וואָס איז פאָרגעקומען שבת, זענען פרייטאָג אַרויסגעפאָהרען קיין פאַלעניץ טויזענדער חסידים. די קאָלייקי-דירעק-ציע האָט געלאָזט אין קורס אייניגע ספּעציעלע פערגרעסערטע. צוגען פונ-דעסטוועגען איז די ענגשאַפט געווען אונגעהויער.

פרייטאָג האַלב 12 ביינאַכט איז קיין פאלעניץ געקומען צו פאָהרען דער גערער רבי.

ביים דאַווענען פרייטאָג צו נאַכט'ס איז די ענגשאַפט געווען אַזוי גרויס, אַז עס האָבען גע'חלשט מעהרערע מענשען.

שבת האַלב 12 בייטאָג איז פאָרגע-קומען דער ברית. דעם קינד האָט מען אַ נאָמען געגעבען פּנחס מנחם, נאָך דעם פּיליצער רבי.

דער שריפטשטעלער משה נאַדיר איז פרייטאָג און שבת אויך געווען אין פאַ-לעניץ און בייגעוואוינט דעם ברית.

די שרעקליכע באַהן-קאַטאַסטראָפע

שוידערליכע פרטים וועגען דער קאַטאַסטראָפע מיט די 2 שנעל-צוגען ביי ראגאוו.—פערוואונדעטע ליגען 2 מיט אַ האַלבע שעה אָהן מעדיצינישע הילף. — פאַסט-באַאַמטע ווילען נישט אָננעהמען דעפעשען פון די גליטענע פּאַסאַזשירען. — ווער זענען די דערהרג'טע און פערוואונדעטע? — 6 פערוואונדעטע יודען.—ווער איז שולדיג אין דער קאַטאַסטראָפע?—אַרטיסט א. מאַרעוויסקי און דעפּ. קאַרפּאַנטי געפאָהרען אין צוזאַמענגעשטויסענע צוגען.

דעפּ. קאַרפּאַנטי'ס באַשולדיגונג געגען דער באַהן-מאַכט.

ווי ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אויפ'ן אָרט פון דער קאַטאַסטראָפע אין ראָגאָוו איז דער צוג נומער 2, וועלכער איז געגאַנגען פון קאָלושקי אַנגעפאָהרען אויפ'ן צוג וואָס איז געקומען פון וואַרשאָ. ווען דער קראָקאָווער צוג וואָלט געקומען מיט איין אויגענבליק שפּעטער וואָלט די שרעקליכע קאַטאַסטראָפע אויסגעמיטען געוואָרען. נאָר דער סוף פון צוג נומער 3 האָט זיך געפונען אַקעגען דעם וואַרשאָווער צוג. די ערשטע וואַגאָנעס זענען שוין געהאַט אַרויף אויף אַנ'אַנדערע ליניע. דעריבער זענען נאָר צושמעטערט געוואָרען די לעצטע 4 וואַגאָנעס.

נישט קוקענדיג דערויף, וואָס ביידע מאַשיניסטען האָבען בעמערקט, אַז זיי פאָהרען אַרויף איינער אויף דעם אַנדערען איז שוין געווען צו שפּעט די לאָקאָמאָטיוען איינצוהאַלטען און די קאַטאַסטראָפע איז נישט אויסגעמיטען געוואָרען.

3 וואַגאָנעס פון צוג, וואָס איז געגאַנגען פון וואַרשאָ זענען אומגעפאַלען. 1 פון דער ערשטער קלאַס און צוויי פון צווייטען.

די גרעסטע שולד טראָגט אויף זיך דער וועג-דיזשורנע אין קאָלושקי, וועלכער האָט נישט איבערגעגעבען דעם מאַשיניסט פון קראָקאָווער. צוג קיין שריפטליכען ראַפּאָרט, אַז דער וועג צווישען ראָגאָוו און סקערניעוויץ איז נישט אין אָרדנונג, און אַז דאָרט דאַרף זיין זעהר פּאָרזיכטיג און נישט צו שנעל פאָהרען. אַ גרויסע שולד טראָגט אויך דער מאַשיניסט פון קראָקאָווער צוג, וועלכער האָט נישט בעמערקט די סיגנאַלען, וועלכע מ'האָט איהם געגעבען, אַז דער וועג איז פערנומען.

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען זענען בעת דער קאַטאַסטראָפע דערהרג'עט געוואָרען זענעידאַ פּאַוולאָווסקאַ פון וואַרשאַ, נאָוואָגרודקאַ 12 און פּראַנטשישעק נאָוואַק פון גאַליציען.

שווער-פערוואונדעט זענען געוואָרען: פלאָרענטשינאַ שוכטאַ, לאָרענץ קאָנסטאַנטי, שמואל טשאַסנעק (אַ קראָקאָווער סוחר), זיגפריד לעווקאָוויטש (טשעכישער בירגער), אברהם וויענצקאָווסקי (אַ סוחר פון אָפּאַטאָוו), ראָך סראָקאָ, אַננאַ נאָוואַק (אַ פרוי פון דעם דער'הרג'עטען).

לייכטער פערוואונדעט זענען: ווילהעלם פערלמוטער, קראָנקער יאַן שעטשקאַ, איבערגעפיהרט געוואָרען נאָך לאָדז אין שפּיטאָל; פיליפּ סעינאַלעק, ביעלסק; וואַצלאַוו שילנאַ, סאָסנאָוויעץ; זאַוויס קאַליבעי, אַ טערקישע אונטערטאַנין; אַנדזשי קלוב, מענדעל שטיינבערג פון פּעטריקאָוו; אָטיליאַ גישי, בודאַפּעשט זיין פרוי בעלאַ און אַ 5-יעהריג קינד סטעפאַן; פּיאָטר אַלשינקאַ, סטאַניסלאַוו בערלינג; סאַמועל יעלין אויס וויען; זיגמונד יענדזשעיעווסקי; וולאַדיסלאַוו בלאַזשעווסקי.

אַ חוץ דעם זענען פערוואונדעט-געוואָרען פיל פערזאָנען, וועלכע מ'האָט באַנדאַזשירט די וואונדען און ווייטער געפאָהרען.

דעפּ. קאַרפּאַנטי, וועלכער איז געפאָהרען מיט דעם צוג, מיט וועלכען ס'איז פּאָרגעקומען די קאַטאַסטראָפע און איז לייכט פערוואונדעט געוואָרען בעשרייבט אין „זשעטשפּאָספּאָליטאַ" זיינע איינדרוקען:

די סיבה פון דער קאַטאַסטראָפע שרייבט קאַרפּאַנטי, איז דאָס וואָ[...]ים צורעכט מאַכען דעם באַהן-וועג איז נאָר דאָ אויף יענעם אָרט איין ליניע. נישט קוקענדיג אויף די סיגנאַלען האָט דער מאַשיניסט פון קראָקאָווער צוג נישט געקענט איינהאַלטען דעם לאָקאָמאָטיוו און איז אַרויפגעפלויגען אויפ'ן וואַרשעווער צוג. די גרעסטע שולד האָט דער באַהן-נאַטשאַלניק אין קאָלושקי, וועלכער האָט נישט צו וויסען געגעבען דעם מאַשיניסט פון קראָקאָווער צוג וועגען רעפּערירען פון דער ליניע.

דאָס וואָס ס'איז געשעהן נאָך דעם אומגליק בעווייזט וועגען דער אונבעהאָלפענקייט פון דעם באַהן-פּערזאָנאַל. אַלע האָבען פערלוירען דעם קאָפּ. אין קיין איינעם פון די צוגען איז נישט געווען קיין אַפּטייק און נישט קיין באַנדאַזשען. די פּאַסאַזשירען האָבען אַרויסגענומען פון זייערע וואַליזעס די נאַכטהעמדער און זיי צוריסען אויף באַנדאַזשען, אויך האָבען די פּאַסאַזשירען גליין געברענגט וואַסער אָפּצוואַשען די וואונדען. פון באַהן-פּערזאָנאַל האָט זיך קיינער נישט גערירט. ערשט די געשרייען און קרעכצען פון די פערוואונדעטע, וועלכע האָבען זיך געפונען אונטער די חורבות, האָבען דערמאָהנט, אַז מ'דאַרף ברענגען אַ לייטער, כדי צו קענען אַרויסשלעפּען די פערוואונדעטע.

דער רעוויזאָר פון צוג האָט בעפוילען אַלע פערוואונדעטע אַריינצולעגען אין דעם טייל צוג, וועלכער האָט נישט געליטען און מיט זיי זאָל מען אָפּפאָהרען קיין קאָלושקי איז אָבער באַלד אָנגעקומען אַ פּאָליציאַנט מיט אַ קאָנטראָלער און מיט רעוואָלווערען אין דער האַנד האָבען זיי נישט געלאָזט ריהרען די פערוואונדעטע פון אָרט ביז עס וועט אָנקומען די אויספאָרשונגס-מאַכט. אַזוי זענען די שווער-פערוואונדעטע געלעגען 2 און אַ האַלבע שעה אָהן מעדיצינישע הילף ביז פון ראָגאָוו איז אָנגעקומען אַ יונגער דאָקטאָר וועלכער וואוינט דאָרט אויף זומער וואוינונג, דערווייל זענען די פערוואונדעטע אָפּגעשטאָרבען. ערשט נאָך 3 שעה נאָכ'ן פּאָרפּאַל זענען די פערוואונדעטע אָפּגעשיקט געוואָרען.

ס'איז כאַראַקטעריסטיש, אַז די פּאָסט-אַמטען אין קאָלושקי און אין ראָגאָוו האָבען זיך אָפּגעזאָגט אָנצונעהמען טעלעגראַמעס פון די ניצול-געוואָרענע פּאַסאַזשירען צו זייערע קרובים, די בעאַמטע האָבען דאָס מאָטיווירט דערמיט וואָס ס'איז שוין נאָך די אַמטס-שעה'ן.

* * *

לויט'ן בעפעהל פון אויספאָרשונגס-ריכטער זענען אַרעסטירט דער מאַשיניסט פון קראָקאָווער צוג וולאַדיסלאַוו שאַטקאָווסקי און זיין נעהילף יוזעפּוויטש. אויך זענען אַרעסטירט געוואָרען ביידע בעוועגונגס-דיזשורנעס פון ראָגאָוו שאַטקאָווסקי און גאושעווסקי.

* * *

די באַהן-ליניע איז אינגאַנצען אָפּגערייניגט געוואָרען. אַלע צוגען קורסירען שוין נאָרמאַל.

* * *

אין דעם צוג, וועלכער איז געגאַנגען פון קראָקאָ האָבען זיך אויך געפונען דער יודישער אַרטיסט מאַרעווסקי און דער יודישער זשורנאַליסט פיינקינד, ביידע זענען אָפּגעקומען מיט בלויז שרעק.

מלוכה-פּרעזידענט אין ספּאַלא.

וואַרשאָ, 10 (טעלעפאָניש) דער מלוכה-פּרעזידענט איז היינט געפאָהרען קיין ספּאַלאַ אין דער בעגלייטונג פון זיינע אַדיוטאַנטען.

באַהן-טאַריף וועט נישט געהעכערט ווערען.

וואַרשאָ, 10 (טעלעפאָניש) די ידיעה פון דער נעכטיגער מאָרגען-פּרעסע וועגען העכערען דעם באַהן-טאַריף פאַר פּאַסאַזשירען שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט. דאָס באַהן-מיניסטעריום בעמיהט זיך צו דערהאַלטען דעם ביז איצטיגען באַהן-טאַריף.

סמאָלע און דאַכפּאַפּע

ליפערט צו מעסיגע פּרייזען:

Dachpappenfabrik M. J. SCHARFF, ŁÓDŹ

פאַבריק: קאָנסטאַנטינער 113, טעלעפאָן 37.05.

לאַגער: פּלאַץ האַלנאַשטשי 11, טעל. 9.90

699

Dr. med. Braun

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ ליכט (האָריפאַל).

23 פּאָלודניאָוואַ 23

— — טעלעפאָן 26.40 — —

נעהמט אָן פון 8—12 און פון 5—8 אָוונד.

Dr. med.

WOLF EYCHNER

Zgierska 38, tel. 34-72

ספּעצ. פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 6 ביז 8 אָוונד.

פון 12 ביז 1 מיטאָג אין דער לעטשניצע אויף נייערם מאַרק, פּעטריקאָווער 294.

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.

פּרייזען ביליגע! בערעטונג אָהן בעצאָהלט

זאָל גאַנץ לאָדז וויסען, אַז דאָס

מעבעל-געשעפט

פון פּלאַטקאָוויטש און רעכט

145 פּעטריקאָווער 145 אין הויף

האָט זיך פערגרעסערט און בעניצט אויף לאַגער אַ גר. אויסוואַהל פון שלאַף-צימער, עס-צימער, ביוראָ-איינריכטונג קיכען-מעבעל, ווי אויך איינצעלנע געגענשטענדע.

אַלעס פון אייגענע אויסאַרבייטונג

בעמערקונג: מיר קויפען אויך גענוצטע מעבעל און צאָהלען די העכסטע פּרייזען.

387

פאַר באַר! אויף וועקסלען!

איך בעט אַלע חברות און חברים, מיטגלידער פון די לאָדזשער ציוניסטישע יונגענד-פּעראיינען, זיי זאָלען גענויפּינקטליך קומען צו דער

פערזאַמלונג,

וואָס וועט פאָרקומען היינט זונטאַג, דעם 11. יולי, 8 אַ זייגער אין אָוונד, אין ג'ם לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (צעגיעלניאַנאַ 4) וועגען דעם אויסצייכנונג-טאָג לטובת דעם אינטערנאַט „מאַמאָץ-עזרה". מיט ציון גרוס חיים מרדכי רומאַנאָווסקי.

בעקאַנטמאַכונג.

צוליב דעם, וואָס דאָס לאָקאַל פון אונזער „בית-היתומים" איז פערגרעסערט געוואָרען, — זענען אַריינגענומען געוואָרען 25 יתומים און עס זענען נאָך פאַראַן פרייע פּלעצער, אויף וועלכע עס קענען זיך מעלדען יתומים אין עלטער פון 5-8 יאָהר.

פאָרצוג האָבען רונדע יתומים.

בקשות ווערען אָנגענומען אין דער קאַנצעלאַריע פון 9 ביז 1 מיטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונד.

696

די פערוואַלטונג פון לאָדזשער בית-היתומים, זגערזשער 40.

ביליאַרד-זאַלען

אין

GRAND-HOTEL

I-sze PIĘTRO

ערעפנעט.

169

Dr. PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1 טעלעפאָן 25.38.

ווענער. און האָר- הויט-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל) און רענטגען שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 9—1 און 4—8 אָוונד דאַמען: פון 4—5

Dr. med. J. POLAKOW

ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען

KONSTANTYNOWSKA 37a Tel. 39-75

נעמט אָן פון 5—6.30 אָוו. אינדערהיים

און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף

ייערם מאַרק פּעטריקאָווער 294 ‏133

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייט

9 קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9

טעלעפאָן 27-81

ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער.

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. 175

Dr. med. A. SZMIRGELD

CEGIELNIANA 6.

גייסטיגע-און נערווען-קראַנקהייטען

שפּראַכשטערונגען, היילונג פון שוואַכזעהיגע און שווער-ערציהבאַרע קינדער און כאַראַקטער-אַנאָמאַליען. נעמט אָן פון 5—7.

628

Dr. med.

M. GLAZER

ul. ZIELONA Nr. 6

הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 8—10, 12—2 און 7—8 אָוו. 589

לאָדז. 11. יולי 1926

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאָדז. 11. יולי 1926

דייטשלאַנד גרייט זיך צו אַ מלחמה מיט פּוילען.

סענסאַציאָנעלע! אַרטיקלען אין די פּוילישע פּרעסע.

אין קראָקאָווער „קוריער · אילוסטראָוואַני“ איז פערעפענטליכט אַן אַלאַרמירענדער אַרטיקעל, אַז דייטשלאַנד גרייט זיך צו אַ מלחמה מיט פּוילען. דער „קוריער“ ווייזט אויף זעהר פיל דייטשע קוועלען, אין וועלכע עס ווערט קלאָהר אָנגעוויזען, אַז דייטשלאַנד בעוואָפּענט זיך בעהיים און גרייט אַלץ, כדי ערפאָלגרייך אַדורכצופיהרען אַ מלחמה מיט פּוילען. דער בעריהמטער דייטשער פּאַציפיסט קוויד, שרייבט דער „קוריער“ זאָגט, אַז ס'איז אַ פאַקט דאָס אין דייטשלאַנד קומט פאָר אַ פּלאַנמעסיגע פונאַנדערוואַקסונג פון די פּריוואַטע מיליטער · אָרגאַניזאַציעס, וועלכע הייסען „היימאַט · שוץ“ און געפינען זיך אין אַ גענויען קאָנטאַקט מיט די רייכסווערהר. די דאָזיגע אָרגאַניזאַציעס ווערען פינאַנסירט דורך די גרויסע אַגראַריער און אינדוסטריעלער, די בלויזע פּראָווינץ בראַנדענבורג איז צו דעם צוועק בעשטייערט מיט 2 מיליאָן גאָלד-מאַרק.

אין דער „וועלט-ביהנע“ שרייבט ווידער פערסטער, אַז די איצטיגע בעוואָפנונג פון דייטשלאַנד קען דינען נאָר צום קאַמף אויפ'ן אינערליכען פראָנט, אָבער נאָך נישט אַדורכצומאַרשירען דורכ'ן פּוילישען קאָרידאָר. פערסטער האַלט אויך אַז דער דייטשער לופט-פלאָט איז בענוג שטאַרק און קען צו יעדער מינוט געענדערט ווערען אויף אַ מיליטערישען פלאָט. די דייטשער רעגירונג האָט אויך איצט געשלאָסען אַן אָפּמאַך מיט אַ פירמע צו בויען עראָפּלאַנען „פאָקער“, אַז אויב די דייטשע רעגירונג וועט זיך נויטיגען דערין איז די פירמע מחויב צוצושטעלען פון 20 — 30 עראָפּלאַנען אַ טאָג.

דאָס דייטשע קריגס · מיניסטעריום גרייט זיך שטאַרק אויסצופערטיגען אַ פּלאַן פון אַ לופט-מלחמה. צו דעם צוועק האָט דאָס מיניסטעריום מיט אַ קורצער צייט צוריק צונויפגערופען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע פון 20 ביז 30 פּערזאָן.

פערסטער שרייבט ווייטער, אַז די דייטשע פרידענס · אינדוסטרי איז אַזוי קאָנסטרואירט, אַז אין פערלויף פון 48 שעה קען די איבערגעענדערט ווערען אויף אַ קריגס-אינדוסטריע. די בעקאַנטע וואַנדערער · ווערקע, קען יעדען אויגענבליק איבערגעענדערט ווערען אויף מלחמה-וואַרשטאַטען. מיט עטליכע וואָכען צוריק האָט דאָס קריגס-מיניסטעריום געמאַכט גרויסע בעשטעלונגען אויף שנעל-לויפענדע לאַסט-אויטאָמאָבילען, וואָס דאַרפען דינען אויף איבערפיהרען מיליטער. צום איבערפיהרען אויפרייס-מאַטעריאַלען זענען איינגעקויפט געוואָרען ספּעציעלע אויטאָמאָבילען, וועלכע האָבען איינריכטונג צו פערהיטען פון אויפרייסען.

איצט איז אויך בעקאַנט געוואָרען, אַז צווישען דייטשלאַנד און ליטע עקזיסטירט אַ טראַקטאַט, לויט וועלכען ליטע בעפליכטעט זיך צו שאַפען אין לאַנד אַ קריגס-אינדוסטריע. די פּראָדוקציע פון דער דאָזיגע אינדוסטריע דאַרף זיין בעשטימט אין פאַל פון אַ מלחמה אויסשליסליך פאַר דייטשלאַנד. פאַר דעם וועלען די דייטשען אונטערשטיצען די ליטווישע פּרעטענזיעס וועגען ווילנע. ליטע וועט אָרגאַניזירען גרויסע אַמוניציע-און געוועהר-לאַגערס אין קלויפּעדא.

פערסטער ווייזט אָן, אַז עס האַנדעלט זיך דאָ וועגען צוגרייטען א מלחמה אויף מזרח. דער אויטאָר שרייבט:

ס'ווערט צוגעגרייט א מלחמה-אַוואַנטורע געגען פּוילען.

די קומענדיגע מלחמה, שרייבט פערסטער ווייטער, וועט געפיהרט נישט געגען דעם מיליטער פון פיינד, נאָר געגען דער ציווילער בעפעלקערונג און קודם כל געגען די אינדוסטריעלע צענטרען פון'ם פיינד. דער אָפּעראַציע-אָביעקט וועט פערוויסט ווערען פון א מיליטערישען אויף א ווירטשאַפטליכען.

דער ענגלישער גענעראַל מאָרגאַן, שרייבט ווייטער דער קראַקאָווער קוריער בעהויפּטעט, אַז אין דייטשלאַנד איז אַלץ צוגעגרייט, אַז מ'זאָל א דרוק געבען א קנעפּעל זאָל אַרויסשפּרינגען א נייע אַרמעע וואָס איז גראָד אַזוי שטאַרק ווי אין יאָהר 1914.

אין די גרויסע וועלדער דאָלגענזועע און גלאָמבענזועע נעבען דער פּוילישער גרעניץ זענען אויסגעבויט געוואָרען גרויסע אָבסערוואַציאָנס-טורמעס. אין די דאָזיגע וועלדער איז דער אַריינטריט שטרענג פערבאָטען. די גרעניץ-בעפעלקערונג האַלט די פאַרבערייטונגען פון שטאַהל-העלם און א רייכסווערהר אַלס א פערלויף צו א מלחמה מיט פּוילען.

מאַאָק נישט פערגעסט
פערניכטעט אַלערליי ווערים
PADNIE TAJ MAOK TĘPI WSZELKIE ROBACTWO
פאַר טעגשען און הויזנער אונש,דליק. 889

Dr. L. LEWITAN
נעהמט אָן אין דערהיים פון 4 ביז 6 אָוונד צו קליניק-פרייזען, לדז!
31 גדאַנסקאַ 31.

די קאָנסטיטוציע ווערט געענדערט

זיצונג פון דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע.

בעת דער נעכטיגער דיסקוסיע אין דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע האָט דער ערשטער גענומען אַ וואָרט דעפּ. דעמבסקי („פּיאַסט“), וועלכער טרעט אַרויס געגען פּראָפּאָרציאָנעלע וואַהלען.

דעפּ. וואָראַנאַ („סטר. כלאָפּסקיע“) ערקלערט, אַז ער וועט שטימען נאָר פאַר געבען דעם פּרעזידענט דאָס רעכט פונאַנדערצולאָזען דעם סיים.

דעפּ. כרוצקי (אוקר.) ערקלערט, אַז אַ פּאַרלאַמענטאַרישע רעגירונג איז יעדענפאַלס בעסער ווי אַ דיקטאַטאָרישע.

דעפּ. פּאָפּיעל טרעט שטאַרק אַרויס געגען דעם אויסטוי פון ענדערען די וואַהל-אָרדינאַציע. ער קריטיקירט דעם רעגירונגס-פּראָיעקט און זאָגט, אַז ער איז פאַר בעפולמעכטיגונגען, אָבער זיי טאָרען נישט אַריינגעפיהרט ווערען אין דער קאָנסטיטוציע.

דעפּ. דובאַנאָוויטש בעדויערט וואָס די דעמאָקראַטיע פערשטעהט נישט די נויטיגקייט צו ענדערען די וואַהל-אָרדינאַציע. ער האַלט, אַז דאָס מוז געטון ווערען, ער האָט געוויסע בעוואָרענישען צום רעגירונגס-פּראָיעקט ווי, למשל, אַז דער סיים זאָל פונאַנדערגעלאָזען ווערען נאָר מיט דער הסכמה פון סענאַט, שאַפען אַ מלוכה-ראַט א. א. וו.

יוסטיץ-מיניסטער מאַקאָווסקי זאָגט, אַז די ביז'איצטיגע דיסקוסיע האָט אַלץ קלאָהר געמאַכט. די רעגירונג בעגרעניצט זיך מיט 4 פונקטען. דער יסוד מוז אָבער בלייבען דער רעגירונגס-פּראָיעקט, קודם-כל דער טערמין פון אָננעהמען דעם בידזשעט דאַרף בעשטימט ווערען אויף 4—5 חדשים. די רעגירונג וויל נישט בעגרעניצען קיין אויסערגעוועהנליכע סעסיעס פון סיים, די פראַגע וועגען פונאַנדערלאָזען דעם סיים האַלט די רעגירונג פאַר אַ געלעזענע. וועגען איינצעלהייטען האַנדעלט זיך עס נישט, וואָס שייך דעם וועטאָ-רעכט אויף אָנגענומענע געזעצען, וואָלט מען דאָס געקענט בעאַרבייטען מיט אַ רעפערענדום, אָבער אין איצטיגען מאָמענט איז עס צו שווער. דאָס וועטאָ-רעכט וועט אין דער פּראַקטיק אָנגעווענדעט ווערען זעהר זעלטען. די רעגירונג איז אויך גרייט די פראַגע פון די פולמאַכטען צו בעגרינדען אין אַ בעזונדער געזעץ.

דעפּ. טשאַפּינסקי (פּ.פּ.ס.) זאָגט, אַז די ענדערונגען פון דער פּאָליטישער פאָרם וועט נישט געזונד מאַכען די ווירטשאַפטליכע שוועריגקייטען. די רעכטע האָבען זיך צוגעפּוליעט צום רעגירונגס-פּראָיעקט און קומען מיט פולע וואַליזעס רעאַקציאָנערע אויסטוען. זיי ווילען אַפילו פערניכטען די אונבעריהרליכקייט פון דעפּוטאַטען. עפּיס שטעקט אין דער ליבעס-קלאַמער פון די דריי פּראָפעסאָרען מאַקאָווסקי, קאָנאָפּטשינסקי און דובאַנאָוויטש. דעפּ. טשאַפּינסקי טראָגט אַריין פאָלגענדען פאָרשלאַג: די קאָמיסיע „לעגט פאָר דעם סיים 1) איבערצוגעהען צום טאָג-אָרדנונג איבער דער רעגירונגס-פּראָיעקט וועגען ענדערען די קאָנסטיטוציע (אַ חוץ דעם אַרט. 25 וועגען רעכט פאַרן פּרעזידענט פונאַנדערצולאָזען דעם סיים), 2) תיכף צוטרעטען צו בעטראַכטען דעם פאָרשלאַג וועגען פונאַנדערלאָזען דעם סיים.

עס רעדען נאָך דעפּ. סטראָנסקי, וועלכער שטיצט דובאַנאָוויטשען. דעפּ. קראָנינג (דייטשע אַרבייטס - פּאַרטיי), וועלכער פערטיידיגט די פאָרשלאַגען פון דעפּ. טשאַפּינסקי, דעפּ. שרייבער (יוד. קאָלאָ), באַגינסקי (וויזוואָלעניע) און דעפּ. גרינבוים („יודישע קאָלאָ“) נאָכ'ן פערענדיגען די דיסקוסיע פרעגט דעפּ. שרייבער דעם פאָרזיצענדען, ווי אַזוי די פאָרשלאַגען פון די קלובען געפינען זיך אין דער קאָמיסיע, ס'איז דאָך נישט פאָרגעקומען די ערשטע לעזונג.

דער פאָרזיצענדער דעפּ. גלאָמבינסקי ערקלערט, אַז די טערמינען זענען אָפּגעהיטען געוואָרען.

נאָך דער מיטאָג-הפסקה איז מען אין דער אָנוועזענהייט פון פּרעמיער באַרטעל און יוסטיץ · מיניסטער מאַקאָווסקי צוגעטרעטען צו דער אָפּשטימונג.

דער פאָרשלאַג פון פּ.פּ.ס. איז אַדורכגעפאַלען, פאַר איהם האָבען געשטימט: פּ.פּ.ס., פּויערים-ריכטונג אוקראַינער און יודישע „קאָלאָ“.

דער פאָרשלאַג וועגען אָפּשאַפען די פּראָפּאָרציאָנעלע וואַהלען איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען מיט 13 געגען 12 שטימען.

דער פאָרשלאַג וועגען דעם, אַז אַקטיוו וואַהל רעכט זאָל מען ערשט האָבען פון 24 יאָהר און פּאַסיוו פון 30 יאָהר איז אַדורכגעגאַנגען מיט 18 שטימען געגען 12. דער פאָרשלאַג וועגען בעגרעניצען די אונבעריהרליכקייט פון די דעפּוטאַטען איז אָנגענומען געוואָרען מיט 17 שטימען געגען 13.

פּעטלוראַ'ס אַ פּאָלקאָווניק זאָגט:

די יודען מעגען שטאָלץ זיין מיט „שוואַרצבאַרד'ן.

ער בעשולדיגט פּעטלוראַ'ן אין די בלוט-פערגיסונגען.

אַ מיטאַרבייטער פון ריגער „פּרימאָרגען“ איז די טעג אויסגעקומען צו בעגעגענען אין רינע אַ פּערזאָן, וועלכע איז געשטאַנען אונמיטעלבאַר נאָהענט צו פּעטליוראַ'ן, ביי וועמען ער האָט געדינט אין דער אַרמעע אַלס פּאָלקאָווניק.

פערשטעהט זיך, אַז ער האָט דורכגעמאַכט די אַלע אומוואַנדערונגען, די אַלע קאַמפּאַניעס און מיט זיינע אויגען געזעהען די פערחרובטע און צובליטיגטע שטעט און שטעטלעך פון יודישען ישוב אויף אוקראַינע.

אַלס מענש מיט פיל קולטור און בילדונג, איז איהם אויסגעקומען דורכצומאַכען אין די שווערע צייטען פערשידענע עטאַפּען און פערנעמען פערשידענע פּאָסטענס, אָנהויבענדיג (אין צייט פון בירגער-קריג) פון אַ געוועהנליכען מיליטערישען שאָפער ביז אַ גאָר פעראַנטוואָרטליכען אַרמעע-פיהרער.

— „איך דערצעהל אייך, זאָגט ער, און דערצעהלען האָב איך וועגען וואָס, אַז דער שאָס פון שוואַרצבאַרד'ן, וואָס האָט זיך געטראָגען איבער גאָרע וועלט, האָט פאַר דער מענשהייט ווידער אַמאָל אויפגעוועקט די שרעקליכע, שוידערליכע בילדער פון דער פּאָגראָם-טראַגעדיע אויף אוקראַינע, וועלכע האָט שוין אָנגעהויבען מטושטש צו ווערען און זיך פערוואַנדלען אין אַ היסטאָרישען אַרכיוו. אמת, ביי אייך יודען, פערשטעה איך, נאָגט נאָך אין האַרצען א טיפער וועהטאָג, אָבער די גרויסע וועלט, וועלכע איז פערזונקען אין איהר פּאָליטיק-מאַכעריי. זי האָט דאָס כמעט ווי פערגעסען. דער שאָס אויפ'ן פּאַריזער בולוואַר האָט אויפגעוועקט די מענשהייט און דאָס, וואָס זי וועט איצט דערהערען, אין טאָג פון גרויסען יום-הדין, וועט איהר דערשיטערען ווי נאָך קיינמאָל נישט.

איהר בעט מיר, אַז איך זאָל אייך כאַראַקטעריזירען פּעטלוראַן. איך קען נאָר זאָגען, אַז דאָס איז זעהר אַ שווערע זאַך. און שווער איז דאָס צוליב דעם, ווייל וועגען אַן אויסגעשפּראָכענעם כאַראַקטער קען דאָ קיין רייד נישט זיין. פּעטלוראַ איז אַ היסטאָרישער שיקזאַל, אַ מין אַנשיקעניש נישט נאָר פאַר אייך יודען, אָבער אויך פאַר רוסלאַנד. דערצו האָט איהם די נאַטור בעשאָנקען מיט אַלע פערברעכערישע אינסטינקטען, אָבער אָן ווילען און אָן גייסטיגער אייגענאַרטיגקייט. פאַר איהם איז בלוט און וואַסער געווען ערשיינונגען פון איין ווערט — אַלס אַטאַמאַן האָט ער בשום אופן נישט פערמאָגט קיין מוט און העלדישקייט. ער האָט נישט פערמאָגט קיין מוט און העלדישקייט, ער האָט נישט פערשטאַנען צו בעפעהלען, ער האָט נאָר פערשטאַנען אָנצורייצען. פאַר'ן „פּריקאַז“ האָט ער מורא געהאַט. אָבער מיט „אַנרייץ“-מיטלען האָט ער זיך שטענדיג בענוצט.

עס קען געמאָלט זיין, אַז ער אַליין האָט טאַקי קיין פּאָגראָם-בעפעהלען נישט געשריבען, אָבער ער האָט געשאַפען דערצו די גינסטיגע אַטמאָספערע און שטימונג. ער האָט דעם פּאָגראָם סאַנקציאָנירט. שוואַרצבאַרד האָט מיט זיין נקמה-שאָס ריכטיג געטראָפען, ווייל פּעטלוראַ איז געווען אַ פערקערפּערונג פון פּאָגראָם.

איך פערשטעה, און איך קען נישט פעראורטיילען די העלדישע טאַט פון שוואַרצבאַרד'ן. עס קען זיין אויך דערפאַר, ווייל איך האָב מיט מיינע אויגען געזעהן די טויזענדער יודישע קינדער-יתומים, מיט פון טרעהרען פערבלוטיגטע אויגען, מיט טויט-שרעק און קינדערשען קריסטאַל-ריינעם בליק, קינדער וועלכע האָבען געמוזט צוזעהן, ווי ווילדע חיות האָבען אכזריות'דיג און גרויזאַם, מיט געלעכטער און שפּאַט געטונקט זייערע ברודנע הענט אין די פליסענדע בלוט פון זייערע טאַטעס און מאַמעס, קינדער, וועלכע האָבען פערשטאַרט געמוזט צוקוקען ווי מען שענדעט זייערע שוועסטער. ניין, ניין, איך וועל שוין קיינמאָל אין לעבען די דאָזיגע אויגען נישט קענען פערגעסען אָט די אויגען האָבען אָנגעצונדען, זיי האָבען געפאָדערט, האָבען דורכגעלעכערט דאָס האַרץ פון אָרענטליכען קריסט, וועלכער האָט אין די טעג פון פּאָגראָם געמוזט שווייגען, געמוזט שווייגען און צוזעהן.

עס זענען געווען אין זיין שטאַב מענשען, וועלכע האָבען איהם געדרויט, וועלכע האָבען פאָרויסגעזעהן זיין ירידה, ווייל די „קאַדראָוועס“ אָפיצערען האָבען אויך געליטען אָפט פון די באַנדיטען, פון די סאָטניעס און זייערע דורכגעטריבענע אַטאַמאַנען. זיי האָבען נישט איינמאָל אויפגעוויזען פּעטליוראַן, אַז ער פיהרט אוקראַינע אין אַזאַ מין זומפּ, וועלכע וועט אויף אייביג פערשמוצען דעם פאָטערלאַנד פאַר אַ סך זוהן.

איין נאָמען וויל איך דאָ דערמאָנען, וועלכער האָט נישט נאָר געפאָדערט פון פּעטליורא צו שטילען די רציחה, אָבער וועלכער האָט מיט'ן ביקס אין האַנד און מיט אַ גרופּע סאָלדאַטען איינגעשטעלט דעם אייגענעם אין געפאַהר און זיך געלאָזען אויף די באַנדעס.

מיר האָבען אין יענעם טאָג שוועהר געאַרבייט, מיר האָבען אַ סך שוידערליכעס געזעהען. דאָס איז געווען אין פּראָסקוראָוו. מיר האָבען איינגעשטעלט די ווילדע אינסטינקטען, אַ סך צושאָסען פון די באַנדיטען און אַ דאַנק דער ענערגיע פון יונגען מוראַשקאַ, האָט אונז זיך איינגעגעבען דעם פּאָגראָם צו ליקווידירען.

אַגב, בין איך מיט איהם געווען זעהר בעפריינדעט, און איך מוז אייך זאָגען, אַז אַזאַ מין מענשען האָב איך זעלטען געזעהן. איהר מעגט מיר גלויבען צי נישט, ער האָט איבערגעלעבט די פּאָגראָם-טראַגעדיע אָט אַזוי ווי אַ יוד.

און כאַראַקטעריסטיש איז אויך דאָס, וואָס נאָכדעם, ווען אין שטאָט איז שטיל געוואָרען, זענען צו איהם געקומען יודען, פאָרשטעהער פון שטאָט, מען האָט געזוכט מיט אַלע מיטלען איהם האַרציג צו בעדאַנקען און בעשענקען מיט אַלדאָס גוטס, אָבער ער האָט זיך פון אַלעם אָפּגעזאָגט ווי אויך די אַנדערע אָפיצערען. און ווען מען איז צו איהם אָבער שטאַרק צוגעשטאַנען, האָט ער געזאָגט, אַז אויב זיי ווילען שוין יאָ וואָס טון, זאָלען זיי דאָס געלד געבען זיינע סאָלדאַטען, וועלכע האָבען מיט איהם אַנטייל גענומען אין דער קאַמפּאַניע, אָבער אויך די סאָלדאַטען האָבען זיך אָפּגעזאָגט פון נעמען געלד.

און מיינט נישט, אַז אין דעם איז געווען אַ פּאָזע, אַ שיינער זשעסט, ניין, אַנדערש האָט דאָס גאָר נישט געקענט געמאָלט זיין ביי מוראַשקאַ. ער האָט מיט זיין אויפריכטיגען האַנדלען אויך אָנגעשטעקט די סאָלדאַטען, וועלכע האָבען פערשטאַנען, אַז פאַר זייער טהאַט קומט נישט און טאָר נישט קומען קיין בעלוינונג.

איך זעה יונגערמאַן, — האָט ער צום סוף געזאָגט, — אַז איהר זייט נישט שטאַרק צופרידען פון מיינע האַלבע ווערטער, איהר ווילט אַ סך וויסען. ניין מיין פריינד, עס איז נישט נויטיג צו עפענען די נאָך נישט פערהיילטע וואונדען.

שוואַרצבאַרד'ס שאָס, וועט איצט פאָדערען פון דער וועלט דורכצושטודירען די שרעקליכע טעג, דאָס, וואָס עס וועט זיך עפענען אין די טעג פון פון פּראָצעס, וועט דערשיטערען די פערגליווערטע הערצער פון דער מענשהייט. יאָ איהר מעגט שטאָלץ זיין, וואָס אין אייערע רייהען לעבט אַזאַ פאָלקסהעלד ווי שוואַרצבאַרד.

נײַער פאָלקסבלאַט
11. יולי 1926.

דאס לאָדזער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
11. יולי 1926.

יולי:
זון-אויפגאַנג 4,10
זון-אונטערגאַנג 6,57
לענג פון טאָג 14,24

11
זונטאָג
כט
תמז תרפ״ו

קהלה.

(–) מאָרגען, מאָנטאָג, קומט-פאָר אַ זיצונג פון דער לאָדזער קהלה-פערוואַלטונג.

אויף דער טאָג-אָרדנונג געפינען זיך צווישען אַנדערען די פראַגען וועגען: פאַלמעסען יודישע מתים, קאָמוניקאַטען און ווייטערע פאָרשלאָגען.

שבועה

פון יודישע זעלנער פון 1904.

(–) דעם 14. ה. ח. קומט-פאָר די שבועה פון די יודישע זעלנער פון יאָהרגאַנג 1904, וועלכע זענען לעצטענס צוגענומען-געוואָרען צום מיליטער.

די שבועה וועט פאָרקומען אין דער אַלט-שטאָטישער שוהל אויף וואָלבאָרסקע-גאַס, ביי דער אָנוועזענהייט פון הרב פיינער און פאָרשטעהער פון דער מאַכט.

קאָנטראָלעס

פון עטאַט-אָפּצאָהל.

(–) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָט די עטאַט-קאָמיסיע ביי דער קהלה בעשלאָסען אַרויסצושיקען איבער דער שטאָט ספּעציעלע קאָנטראָלערען, וועלכע וועלען פעסטשטעלען דעם פערמעגענס-צושטאַנד פון די עטאַט-צאָהלער, כדי צו קענען בעשטימען די גרויס פון עטאַט.

היינט, זונטאָג, טרעטען די קאָנטראָלערען שוין צו צו זייער אַרבייט און געהען-אַרויס איבער דער שטאָט.

מיט דער פוטער אַראָפּ...

(פ) פאַר נעהמען ליכוע-פרייזען פאַר פוטער און אַנדערע פּראָדוקטען זענען דורכ׳ן רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט פער׳משפט געוואָרען צו 3 טעג אַרעסט: בינשטאָק אברהם, קאַהאַן הירש, קופּערמאַן יחיאל ישראל, זילבערבערג דאָראַ, פערלשטיין בערעק און דוטקעוויטש שלמה.

פרייזען

מוזען אַרויסגעשטעלט ווערען.

(פ) דער רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג צו דער פּאָליציי, אַז די הענדלער מיט אַרטיקלען פון ערשטען געברויך אויף די מערק זאָלען אַרויסשטעלען די פרייזען אויף די פּראָדוקטען, וועלכע זיי פערקויפען, אין געגענטייל זאָל די פּאָליציי צוזאַמענשטעלען פּראָטאָקאָלען און די הענדלער צוציהען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

„די שטאָט און די וואוינונג".

(ב) דער מאַגיסטראַט האָט בעשלאָסען צו אָרגאַניזירען אין לאָדז פון 15 ביז 29 אויגוסט אַן׳אויסשטעלונג אונטער׳ן נאָמען „די שטאָט און די וואוינונג".

אין דער ערעפנונג פון דער אויסשטעלונג וועלען אויך אַנטיילנעהמען פאָרשטעהער פון דעם שטעטישען פערבאַנד. בעת דער אויסשטעלונג וועט אויך צוזאַמענגערופען ווערען אַ צוזאַמענפאָהר פון די שטעט אין די לאָדזער וואָיעוואָדזשטווע.

די אויסשטעלונג ווערט אָרגאַניזירט דורכ׳ן וויצע-פּרעזידענט וואָיעוואָדזקי און די לאַווניקעס קרושקאָווסקי און מושינסקי.

מאַגיסטראַט-לויף פון ציקליסטען.

(ב) דער מאַגיסטראַט האָט בעשלאָסען איינצואָרדנען היי-יאָהר אַ ראָוערען וועט-לויף אויף אַ שטח פון 100 קילאָמעטער, אויף איינעם פון די היגעטערשטעטישע שאָסעען.

אין דעם לויף וועלען קענען אָנטייל-נעהמען אַלע לאָדזער ציקליסטען. די זיגער וועלען בעקומען ושעטאָנען פון מאַגיסטראַט.

דעפּ. ד״ר ראָזענבלאַט וועט נישט רעזיגנירען פון אמט אלס קהלה-פאָרזיצער.

בעשלוסען פון ועד-העירוני און פון די ציונ. קהלה-פראַקציעס.

(–) ווי מיר דערוויסען זיך, איז דאָנערשטאָג, גלייכצייטיג מיט דער זיצונג פון דער לאָדזער קהלה-פערוואַלטונג, פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער לאָדזער ועד-העירוני, צוזאַמען מיט דער ציוניסטישער קהלה-פראַקציע. אויף דער זיצונג איז אויך אָנוועזענד געווען סענ. ד״ר ברוידע.

ס׳זענען אַרומגערעדט געוואָרען די לעצטע געשעהענישען אין דער קהלה, אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן פאָרשלאַג פון דער אגודה, אויסצודריקען אונצוטרוי דעם דעפּ. ד״ר ראָזענבלאַט.

אין דער דיסקוסיע איז אויך אָנגעוויזען געוואָרען, אַז דער אונצוטרוי-פאָרשלאַג איז נישט קיין פועל-יוצא פון דער נישט-טעטיגקייט פון ד״ר ראָזענבלאַט, נאָר איז ענטשטאַנען צוליב דעם, וואָס די „אגודה" וויל דעם ד״ר ראָזענבלאַט אונשעדליך-מאַכען אין דער קהלה, אַלס זייער׳ס אַ פּאַרטיי-געגנער. דעריבער דאַרף דער קהלה-פּרעזעס ד״ר ראָזענבלאַט נישט ציהען קיין קאָנסעקווענצען פון דעם עווענטועלען אונצוטרוי-וואָטום און נישט רעזיגנירען פון זיין אַמט, אָפּוואַרטענדיג, ביז די בעציהונגען אין דער לאָדזער קהלה-פערוואַלטונג וועלען זיך ענדערען, און דאַן זאָל די ציוניסטישע פראַקציע צוריק איבערנעהמען די אַרבייט אין דער קהלה און זיין פעראַנטוואָרטליך לגבי דער יודישער בעפעלקערונג אין לאָדז

לעת-עתה דאַרף די ציוניסטישע קהלה-פראַקציע אין דער פערוואַלטונג און ראַט פון דער קהלה פיהרען די זעלבע טאַקטיק, ווי ביז איצט.

ס׳זענען אָנגענומען געוואָרען בעשלוסען אינ׳ם זין פון די דעבאַטען, ד. ה. – ד״ר ראָזענבלאַט וועט נישט רעזיגנירען פון זיין אַמט אַלס קהלה-פּרעזעס.

ווייטער איז בעשלאָסען געוואָרען אויפמערקזאַם צו מאַכען דעם דאָוואַר האָפמאַן, אַלס מיטגליד פון דער ציוניסטישער קהלה-פראַקציע, זיך אונטערצוואַרפען אין אַלע פּרטים די בעשלוסען פון דער פראַקציע.

דאָ-אָר האָפמאַן האָט ערקלערט, אַז ער איז אין דער קהלה אַלס פאָרשטעהער פון די האַנדווערקער, דעריבער וועט ער זיך פיהרר פערשטענדיגען מיט זיינע מאַנדאַט-געבער.

קהלה-סובסידיעס פאַר אינסטיטוציעס.

ווער האָט יאָ בעקומען און ווער האָט נישט בעקומען?

(–) ווי מיר האָבען שוין געשריבען אין פרייטאָג׳דיגען נומער, האָט די לעצטע פערוואַלטונגס-זיצונג פון דער לאָדזער קהלה בעשלאָסען צו געבען סובסידיעס אַ רייהע אינסטיטוציעס. דערביי איז אָפּגעוואָרפען-געוואָרען דער פאָרשלאַג וועגען געבען סובסידיעס די יודיש וועלטליכע שולען.

די סובסידיעס זענען פאַר פאָלגענדע אינסטיטוציעס:

מושב-זקנים – 6000 זלאָטעס; טעכנישע שול אויף פּאָמאָרסקע 48 – 6000 זל.; ת״ת של הרב – 6000 זל.; מחזיקי-הדת – 6000 זל.; יתומים-הויז (פּולנאָצנאַ 38) – 7000 זל.; יתומים-הויז (זאַכאָדניע 20) – 1000 זל. און 8.20 זלאָטעס אַ חודש פאַר אויפהאַלטען 41 קינדער אין דעמזעלבען יתומים-הויז; „פּושיטול-סקאַ", (פּאָלודניאָווע 66) – 4500 זל.; „ניעדאָלאַ-דושעטשענצאַ" – 2.200 זל.; יתומים הויז (זגערזשער 40) – 2.400 זל.; אינטערנאַט „פּאָמאָץ" – 1.200 זל.; אינטערנאַט ביים פרויען-שוץ-פעראיין – 2000 זל.; אינטערנאַט אין „העלענובעק" – 5.000 זל.; „הרצליה" (ציגעל-גאַס 75) – 3000 זל.; האַנדווערקער שול פאַר מיידלעך – 1000 זל.; ביקור-חולים – 1500; „איזדראָוויסקאָ" – 6000; עזרת-אולמים – 2000; וועכנערין-קליניק (נייע טאַרגאָווע 13) – 5000; טראָפּען מילך – 150 זלאָטעס (באמת אויף איין טראָפּען מילך...) שלום-עליכם-שול – 2.400; תורת-חסד – 2.400; יסודי התורה (קילינסקי-גאַס 116) – 3000; ישיבה „בית-אברהם" 3.600 זל.; ת״ת (בושעושינער 23) – 3000; ת״ת (אַלעקסאַנדראָווסקע 13) – 2400; ת״ת דגרינעם מאַרק – 1200; יסודי-התורה (אַלעיע 1. מאַי 37) – 3.000: „בית אולפנא – 2,000; אהבת תורה 1.200; „יבנה" – 2.000; פּאָזנאַנסקי׳ס שפּיטאָל – 3.000; פאַר אָרימע עמיגראַנטען – 1500; יודישע מלחמה-אינוואַלידען – 1000; „טאָז" – 1.500; וועכנערין-קליניק ביי „לינת-החולים" – 3000; פּאַטראָנאַט ביים צענטראַלען האַנדווערקער-פעראיין 1.200; לינת-הצדק – 2000; פרויען-שוץ-פעראיין – 2000; „אָרט" – 1000; משמרת-החולים – 600; ת״ת שומרי-הדת – 1800; גמילת-חסדים ביי דער קהלה – 25.000; שולע „בית-יעקב" – 2000; יסודי-התורה אויף גייער׳ס מאַרק – 3.000; אויף איינאָרדנען אַ האַנדווערקער-שול ביי דער קהלה – 25.000; אויף איינאָרדנען אַ האַנדווערקער-שול ביי ת״ת של הרב – 5000; אויף הילף פאַר אָרימע שילער – 15.000; ישיבה „בית-ישראל" – 2000; פאַר דער מקוה – אויף גראַנסקע – 20.000; אויף אויפצוהאַלטען בעטען אין די שפּיטאָלען – 20.000; אויף איינאָרדנען 2 מתיב-שטיבלעך – 4000; גמילת חסדים ביים פרויען-שוץ-פעראיין – 5.000; מחזיקי-חולים אויף גלובנע 57 – 600; מחזיקי-תורה – 2000; אויף איינצוקויפען זאַכען נאָך דער פערשטאָרבענער ר. פרענקעל – 50.000 זל.

ס׳האָבען **נישט** בעקומען קיין שום סובסידיעס אַזעלכע וויכטיגע יודישע געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס, ווי:

קינדערהיים א. ג. פון שורעק; קינדערהיים אויף לאַגעווניצקע 25; שול א. ג. פון באָראַכאָוו; יודישער שול- און פאָלקסבילדונגס-פעראיין; צענטראַלע ביבליאָטעק ביי דער סינאַגאָגע אין וואַרשאָ (ביז איצט בעקומען); יודישע אַקאַדעמישע היים; אויפ׳ן בוי פון יודישען אַדאַדעמיקער-הויז; יודישע פאָלקסבילדונג-ליגע; אָוועגד-קורסען א. ג. פון בר. גראָסער; אָוועגד-קורסען א. ג. פון ב. באָראָכאָוו; ביבליאָטעק א. ג. פון בר. גראָסער; אויף הילף פאַר אַרבייטסלאָזע; אויף הילף פאַר אונבעמיטעלטע.

האַנדעלס-אָנגעשטעלטע ביים וויצע-וואָיעוואָדע

(ס) פרייטאָג האָט דער וויצע-וואָיעוואָדע אסאַלינסקי אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון די האַנדעלס-אָנגעשטעלטע פעראייגען.

דו דעלעגאַציע האָט אויפ׳ן ערשטען פּלאַן אַרויסגערוקט דעם פּאָסטולאַט, אַז די סומען אויף אונטערשטיצונגען פאַר די אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע זעגען צו ווייניג, אויך דאַרף פערזיכערט ווערען דאָס אַרויסגעבען פון מיטאָגען פאַר די דערמאָנטע אַרבייטסלאָזע.

דער וואָיעוואָדע האָט פערזיכערט, אַז עס וועט קיין שום איבעררייס נישט זיין אין אַרויסגעבען די מיטאָגען; וואָס שייך דער פראַגע מכוח העכערען די סומע פון אונטערשטיצונגען, וועט דער וואָיעוואָדע וועגען דעם באַלד אינטערווענירען אין וואַרשאָ.

די לאָקאַטאָרען-דעלעגאַציע צוריקגעקומען פון וואַרשאַ מיט דעם, וואָס געפאָהרען...

(ס) נעכטען איז צוריקגעקומען פון וואַרשאָ, די לאָקאַטאָרען-דעלעגאַציע, וועלכע האָט אָפּגעהאַלטען אַ רייהע קאָנפערענצען אין פינאַנק-מיניסטעריום און מיט׳ן פּרעזידיום פון שטעטישען פערבאַנד.

עס האָט זיך געהאַנדעלט וועגען דעם, אַז די רעגירונג זאָל בעשטימען קרעדיטען אויף אויסצופּוצען די אָנגעהויבענע הייזער און אויך אויף צו בויען נייע.

דאָס פינאַנק-מיניסטעריום האָט ערקלערט, אַז דערווייל קען די מלוכה אַזעלכע קרעדיטען נישט געבען.

דאָס פּרעזידיום פון שטעטישען פערבאַנד האָט פערזיכערט, אַז זי וועט אונטערנעהמען אַן׳ענערגישע אינטערווענץ ביי דער רעגירונג.

די דעלעגאַציע איז אַלזאָ צוריקגעקומען קיין לאָדז מיט דעם מיט וואָס זי איז געפאָהרען.

בעקער-מייסטער וואַרפען אָפּ די פאָדערונגען פון די בעקער-אַרבייטער.

(פ) נעכטען איז ביים אַרבייטס-אינספּעקטאָר וואָיטקעוויטש פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ, אין וועלכער עס האָבען אָנטייל גענומען די פאָרשטעהער פון די בעקער-מייסטער און פון פראָפ. פעראיין פון דער ערנעהרונגס-בראַנזשע.

די מייסטערס האָבען אָפּגעוואָרפען די פאָדערונגען פון די אַרבייטער וועגען אָפּהיטען דעם 8 שעה׳דיגען אַרבייטס-טאָג, בעשעפטיגען איין טאָג אין דער וואָך די אַרבייטסלאָזע בעקער-אַרבייטער און העכערען דעם לוין.

צוליב דעם, וואָס די קאָנפערענץ האָט נישט געגעבען קיין קאָנקרעטע רעזולטאַטען, וועלען די בעקער-אַרבייטער פּראָצעזירען זייער שטעלונג אויף דער נאָהענטסטער פערזאַמלונג.

–––

ביטעס

וועגען „אָדראָטשעניעס".

(ב) די שילער פון די לעצטע קלאַסען אין די מיטעל-שולען, אויב זיי וועלען בעקומען „אָדראָטשעניעס" פון מיליטער-דינסט, מוזען אָפּגעבען אַ ביטע און ביילעגען אַ בעשייניגונג פון דער שול-דירעקציעס, אַז זיי זענען אין דעם לעצטען קלאַס.

די דאָזיגע ביטעס דאַרף מען אָפּגעבען אין ד. אָ. ק. ביז דעם 1-טען סעפּטעמבער.

פערשפּעטיגטע

ווערען בעשטראָפט.

(ב) לעצטענס האָט דער רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט בעשטראָפט עטליכע פּאַבאָרוי, וועלכע האָבען זיך נישט צוגעשטעלט אין דער געהעריגער צייט צו די פּאָבאָר-קאָמיסיע מיט 1 חודש אַרעסט אָדער 500 זלאָטיס שטראָף.

ציקליסטען

פושער׳ס טאָרען נישט פאָהרען.

(ב) דאָס מיליטער-פּאָליצייאישע ביוראָ ביים מאַגיסטראַט טיילט מיט, אַז ס׳וועט שטרענג אָפּגעהיט ווערען, אַז אין גאַס זאָלען נאָר מעגען פאָהרען אויף ראָווערען אַזעלכע פאָהרער, וואָס האָבען אָפּגענעבען דערויף אַן׳עקזאַמען.

איינשלעפער

אַרבייטען ווייטער אין לאָדז.

(–) צו דער פרוי פוקס, אויף נאַרוטאָוויטש-גאַס 46 איז עהערנעכטען אַ ריין עפּעס אַ יונגערמאַן און זאָגענדיג, אַז איהם האָט אַ געוויסע פרוי קאָהן געשיקט מיט אַ פּעקעלע, האָט ער נעפּענט אַ שאַכטעלע און עס שנעל צוגעשטעלט דער פרוי פ. צו דער נאָז.

פרוי פ. האָט זיך שנעל אָריענטירט, אַז זי האָט דאָ צו טון מיט עמיצען פון דער באַנדע איינשלעפער, און זי האָט געמאַכט אַן׳אַליאַרם, אויף וואָס דער חברה-מאַן איז אַנטלאָפען

באַלד דערנאָך האָט פרוי פ. דערפיהלט שרעקליכע קאָפּ-שמערצען.

דער חברה-מאַן ווערט געזוכט דורך דער פּאָליציי.

וועגען אָננעהמען דאָקטוירים אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל.

(ב) נעכטען איז ביים שטאָט-פּרעזידענט געווען אַ דעלעגאַציע פון דאָקטוירים-פעראיין, וועלכע איז בעשטאַנען פון די ד״ר מאַטשעווסקי, קאַליש און שיפּמאַן. וועגען דעם נישט-בעשטעטיגטען דאָקטאָר אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל.

דער פּרעזידענט האָט מסכים געווען מיט די אויספיהרונגען פון דאָקטוירים-פעראיין, אַז דאָס אָננעהמען דאָקטוירים זאָל אויסשליסליך געהערען צו דער שפּיטאָל-מאַכט און צו דער געזונדהייטס-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט.

עקספּעדיטאָרען

העכערען דעם אָפּצאָהל.

(–) אויף דער נעכטיגער פערזאַמלונג פון די לאָדזער עקספּעדיטאָרען איז אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס פון 10-טען ה. ח. צו העכערען דעם אימפּאָרט און עקספּאָרט-אָפּצאָהל.

זעלבסטמאָרד

פון אַ זעלנער.

(–) דער זעלנער פון לאָדזער 31-טען פּולק וואָלאָשטשינסקי איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דורך אַריינשיסען זיך מיט דער ביקס 2 קוילען אין מויל.

די קוילען האָבען איהם דורכגעלעכערט דעם מוח און ער איז געפאַלען טויט אויפ׳ן אָרט.

אורטייל אינם פּראָצעס פון די 41 נאָדעל־אַרבייטער.

19 – בעפרייט; 22 – פער׳משפּט פון אַנדערהאַלבען בז 4 יאָהר טורמע; אין אויסבעסערונגס־הויז

(–) דער פּראָצעס געגען די 41 בע־שולדיגטע, וועלכע זענען אַרעסטירט געוואָרען מיט אַנדערהאַלבען יאָהר צוריק אין לאָקאַל פון נאָדעל־פעראיין, האָט זיך געענדיגט דאָנערשטאָג שפּעט אין אָוונד.

דאָס איבערלייענען דעם אורטייל איז פאָרגעקומען עהע נעכטען, פרייטאָג.

אַרום 3 אַ זייגער נאָכמיטאָג האָט מען איבער דער זשיראָמסקי (פּאַנסקע) גאַס דורכגעפיהרט

די בעשולדיגטע פון טורמע אין געריכט.

כדי זיי זאָלען אַנוועזענד־זיין ביים אי־בערלייענען דעם אורטייל. ווי בע־קאַנט, זענען נישט אַלע בעשולדיגטע געווען אין געריכט ווען אויפ׳ן פּראָצעס, מחמת דער געריכט־טריבונאַל האָט נישט געוואָלט, אַז די יוגענדליכע זאָלען הע־רען די פּרקלערונגען פון אַ רייה עדות, וועגען די פּרטים פון דער אויספאָר־שונג.

די אַרעסטירטע האָבען מאַרשירט אי־בער דער גאַס אין רייהען צו 4, אונטער אַ שטאַרקער שמירה פון פּו־ און רייטער־פּאָליציי. אויף די טראָטואַרען זענען אָבגעגאַנגען די פאַמיליעס.

ביי אַ טויט שטילקייט איז

4 אַ זייגער נאָכמיטאָג דאָס ריכטער־פּרעזידיום אַריין אין זאַל.

ביים לייענען דעם אורטייל האָבען זיך געהערט פרייד־אויסגשרייען פון די, וועלכע זענען פרייגעשפּראָכען גע־וואָרען און אירישע שמייכלען פון די, וועלכע זענען פער׳משפּט־געוואָרען.

לויט דעם

אורטייל

זענען פאָלגענדע 19 פון די בעשולדיגטע בעפרייט־געוואָרען.

אַנשעל בוים, חיים בנים, לייב בער־קאָוויטש, גרשון בערנשטיין, שמואל כאַ־לעוואַ, אַנדושעי גאָלדרינג, ישראל יאַרבלים, יואל יצחק קאָטעק, משה קאָט־לאַזש, יעקב קריס, יעקב־לייב לעווקאָ־וויטש, שלמה מאָשטשאַצקי, מרדכי מאַשקאָוויטש, פּיילע נאַטאל, אַברהם נאַזשיק, ישראל לייב ראָזענזאָן, חיים יחזקאל שוואַרצבאָרד, אלי׳ טענענבוים און ראובן־מאיר וויינמאַן.

פאָלגענדע 5 זענען פער׳משפּט גע־וואָרען אויף 4 יאָהר שווערע טורמע: חנה בראָנעק, ישראל נאַפּטאַלאָוויטש, בן־ציון סאַריקאָווסקי, יוסף שפּיעוואַק און לאה סטאַשעווסקאַ.

10 – צו 3 יאָהר שווערע טורמע: יהושע־מענדעל גיוונער (פערביטען אויף 3 יאָהר אויסבעסערונגס־הויז), ישראל מעכעל קעלמאָוויטש, חיים לעסקי, מאַרטעל פעלצמאַן, אסתר־ברייינדעל שווערטשעווסקאַ (אויף 3 יאָהר אויס־בעסערונגס הויז), יאַנקעט מייק, (3 יאָהר אויסבעסערונגס־הויז), מרדכי־שלמה ווארמאַן (3 יאָהר אויסבעסערונגס־הויז), ציפּורה וו־רשאַווסקאַ (3 יאָהר אויס־בעסערונגס־הויז).

6 זענען פער׳משפּט־געוואָרען צו 2 יאָהר אויסבעסערונגס־הויז – מאיר גרינ־באַל, יוסף־נחום יעלען, אברהם קאַל־קוטאַן, אברהם צוזר, רחל פּלאָטעק, ברוך ראש.

צו אַנדערהאַלבען יאָהר אויסבעסע־רונגס־הויז – אַברהם פיימער פון שבע ראָזענבערג.

דער אַרעסט ביז׳ן פּראָצעס איז נאָר פערעכענט־געוואָרען די, וועלכע זענען פער׳משפּט־געוואָרען אויף אויס־בעסערונגס־הויז.

בלויז יוסף־נחום יעלען און שלמה ווארמאַן האָט מען נאָר פערעכענט אַ העלפט פון׳ם פאָר־אַרעסט.

6 אַ זייגער פאַרנאַכט האָט מען אַלע פער׳משפּט׳ע אָבגעפיהרט אין טורמע. די פרייגעשפּראָכענע זענען באַלד אָפּ־געלאָזט־געוואָרען אַ היים.

דער מסחר ברענט נישט...

דער פּאַר אָבער ברענען פאַבריקען. – איין שרפה ענדיגט זיך, און די צווייטע הויבט זיך אָן.

פרייטאָג אַרום 8 אַ זייגער אין אָוונד איז אונזער שטאָדט אַלאַרמירט געוואָ־רען דורכ׳ן דזיערנדען פייפען פון די פאַבריק־סירענעס.

ווי ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט איז אויסגעבראָכען אַ שרפה אין דער פאַב־ריק פון שייבלער און גראַהמאַן אויף עמיליאַ 5 אין בנין, וואו ס׳געפינט זיך די טריקען־אָבטיילונג.

דאָס פייער האָט אויסגעבראָכען אין זאַל אויפ׳ן ערשטען שטאָק. צוליב דעם, וואָס דאָרט געפינען זיך בלויז לייכט־ברענענדע מאַטעריאַלען האָט זיך דאָס פייער פערשפּרייט מיט אַ געוואַלטיגער שנעליגקייט.

עס זענען גלייך אָנגעקומען אַלע אָב־טיילונגען פון די פייערלעשער, די ליי־טונג פון דער רעטונגס־אַקציע האָט אי־בערגענומען אינזש. גראַהמאַן.

אויף עמיליאַ גאַס האָט זיך פערזאַ־מעלט אַ זעהר גרויסער עולם און די ריטער־פּאָליציי האָט נישט צוגעלאָזען קיינעם אויסער די צייטונגס־פאָרשטע־הער. די רעטונגס־אַקציע איז זעהר ענערגיש געפיהרט געוואָרען. די גרעס־טע ענערגיע איז אָבגעגעבען אויף צו לאָקאַליזירען דאָס פייער און עס נישט דערלאָזען אויף אַנדערע בנינים די פייערלעשער האָבען זיך אַריינבע־קומען אין ברענענדיגען זאַל און אַרויס־געטראָגען די סחורות, וועלכע האָבען נאָך נישט געליטען.

אין אַ שעה אַנ׳ערך נאָכ׳ן אָנהויב פון דער רעטונגס־אַקציע, איז די שרפה איינגעלאָשען געוואָרען. בעת דעם פייער איז קאַליע געוואָרען די עלעקטרי־שע אינסטאַלאַציע.

די סיבה פון דער שרפה איז מיט דער גאַנצער זיכערקייט נאָך נישט פעסט־געשטעלט געוואָרען. לויט דער מיינונג פון קאָמענדאַנט גראַהמאַן, צו וועמען מיר האָבען זיך געווענדעט נאָך אַיינ־פאָרמאַציעס, איז דאָס פייער העכסט־וואַהרשיינליך ענטשטאַנען פון דעם ווענ־טילאַטאָר. דאָס פייער איז בעמערקט געוואָרען דריי פּערטעל אויף 8.

עס זענען פערברענט געוואָרען 2 ווענד, 2 טריקען־מאַשינען און אַ שטיק דאַך. דעם גרעסטען טייל סחורה האָט זיך איינגעגעבען אָבצוראַטעווען.

דער היזק איז נישט זעהר גרויס.

ווען די פייערלעשער זענען נאָך גע־ווען בעשעפטיגט מיט דער רעטונגס־אַקציע, האָט מען אַלאַרמירט, אַז עס ברענט די פאַבריק פון די ברידער ליי־בערמאַן אויף עק פּאָלודניאָוואַ און וויעזשבאָוואַ. עס זענען באַלד אָב־טראַנספּאָרטירט געוואָרען אויפ׳ן אָרט פון דער נייער שרפה עטליכע אָבטיי־לונגען פייערלעשער. נאָר איידער זיי זענען נאָך אָנגעקומען האָבען די אַר־בייטער אַליין דאָס נייע פייער איינ־געלאָשען.

די דייטשע רעקוויזיציעס בעת דער מלחמה.

(א) אויף דער לעצטער זיצונג פון ראַט פון דער טעקסטיל־אינדוסטריעלער־פערבאַנד האָט ד״ר באַרטשינסקי רע־פערירט די פראַגע וועגען ענטשעדיגונג פאַר די דייטשע רעקוויזיציעס, וואָס זענען אַדורכגעפיהרט געוואָרען בעת דער מלחמה.

די פראַגע בעשטעהט אין פאָלגענ־דעס: דער געמישטער דייטש־פּוילישער שידס־טריבונאַל אין פּאַריז האָט אַרויס־געגעבען אַ בעשלוס, אַז זי איז קאָמ־פּעטענט צו בעטראַכטען די פּרעטענ־זיעס וועגען ענטשעדיגונג פאַר די דייטשע רעקוויזיציעס.

דער רעפערענט האַלט, אַז ס׳איז נאָך איצט צייט דעם ענין אין הסכּים מיט די בעשטימונגען פון ווערסאַלער־טראַק־טאַט צו ריכטען אויף אַנ׳ענטשפּרעכענ־דען רעכטליכען וועג. די פּוילישע מיט־גלידער פון דער געמישטער קאָמיסיע אין פּאַריז דאַרפען בעקומען אָנווייזונ־גען, אַז זיי זאָלען נישט אונטערשריי־בען דעם בעשלוס וועגען דער קאָמפּעטענץ פון דער קאָמיסיע צו ענטשיידען אין די רעקוויזיציע־פראַגען.

פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20.

ערשטער יודישער וואַרשאַווער מיניאַטור־טעאַטער

„אַזאַזעל״

לעצטע 2 ביליגע טעג

פון גרויסען 2־טען פּראָגראַם!

היינט, זונטאָג, דעם 11־טען אין מאָרגען, מאָנטאָג, דעם 12־טען יולי, 9 אין אָוונט.

פּרייזען פון 75 גראָשען ביז 5 זלאָטעס.

בילעטען אין קאַסע אין פילהאַרמאָניע. בעמ.: ספּעצ. עלעקטרישע ווענטילאַטאָרען קיהלען דעם זאַל

טעאַטער „סקאַלאַ״

נור איינציגע גאַסט־פאָרשטעלונגען

פון אונזער ליבען גאַסט פון אַמעריקאַ

יוליוס אַדלער

דער 1־טער גאַסטראָל:

שבת, דעם 17. יולי

לויט די קומענדיגע אַנאָנסען און אַפישען.

פעלכער־ליגע־קאָמיסיע אין לאָדז.

( ) נעכטען איז אָנגעקומען קיין לאָדז מיט אויטאָס פון זגערזש אַ קאָמיסיע פון דער פעלקער־ליגע, וועלכע איז בעשטאַנען פון 6 פּערזאָן אין בעגליי־טונג פון דעלעגאַטען פון מיניסטעריום׳ס פאַר עפענטליכע אַרבייט און אויסלענ־דישע ענינים, וועלכע איז דעלעגירט געוואָרען אויסצופאָרשען דעם וואַסער־צושטאַנד אין פּוילען.

היינט וועט די קאָמיסיע בעזוכען די לאָדזשער אומגעגענד, דערונטער פאַב־יאַניץ און קאָנסטאַנטין. היינט ביינאַכט וועט די קאָמיסיע אָפּפאָהרען קיין קאַטאָוויץ.

וועגען שמוציגע פעהנער.

(ב) דער רעגירונגס־קאָמיסאַריאַט האָט איבערגעשיקט אין פרידענס־גע־ריכט אַ רייה פּראָטאָקאָלען פון הויז־ווירטען פאַר אַרויסהענגען אין פרידלי־כע טעג אין זייערע הייזער שמוציגע און צוריסענע נאַציאָנאַלע פעהנער.

פּראָצעס פאַר אונטערצינדען.

(פ) דער פּראָצעס וועגען אינטער־צינדען – פון וואַדיסלאַווסקי און לע־ווינסאָן איז בעשטימט געוואָרען אויפ׳ן אָנהויב פון חודש סעפּטעמבער. צום פּראָצעס ווערען אַרויסגערופען 40 עדות.

די בעשולדיגטע דראָהט אַ שטראָף פון לאַנגיעהריגע תפיסה, און אַפילו אויפ׳ן גרונד פון אַרט. 15 פון די אי־בערגאַנגס־פאָרשריפטען – טויט־שטראָף.

בעדנאַרטשיק אָנגעפאַלען אויף ראַטמ. ביאַלער און איהם געשלאָגן

(–) ווי בעקאַנט איז לעצטענס פיל גערעדט געוואָרען וועגען פערשידענע מיסברויכען, וואָס האָט געזאָלט בעגעהן דער געוועזענער לאַווניק פון דער נ. פּ. ר.׳שער פראַקציע בעדנאַרטשיק, אויך ווערט דער זעלבער בעדנאַרטשיק בע־שולדיגט דורכ׳ן פעראיין פון די טעאַ־טער־אָנגעשטעלטע, אַז ער, אַלס פּרע־זעס פון זייער פעראיין, איז אויך בע־גאַנגען גרויסע מיסברויכען, פאַר וועל־כע דער פעראיין האָט איהם איבערגע־געבען דער פּראָקוראַטור.

אויפ׳ן באָדען פון שטאָט־ראַט איז געגען לאַווניק בעדנאַרטשיק שטאַרק אַרויסגעטרעטען דער ראַטמאַן י. מ. ביאַלער. זעהט אויס, אַז לאַווניק בעד־נאַרטשיק האָט בעשלאָסען נקמה צו־נעהמען אין ראַטמאַן ביאַלער און דאָ־נערשטאָג אין אָוונד האָט ער זיין נקמה אויסגעפיהרט.

אַרום 11 אַ זייגער אין אָוונד, ווען ראַטמאַן ביאַלער איז אַרויסגעגאַנגען פון „לונאַ״־טעאַטער, איז אויף די טרעפּ אָנגעפאַלען אויף ראַטמ. ביאַלער דער געוו. לאַווניק בעדנאַרטשיק, און מיט אַ שטעקען איהם שטאַרק צושלאָגען. ס׳איז געוואָרען אַ שטאַרקער טומעל און מ׳האָט דעם „האַנאַראָווען״ עקס־לאַווניק צו־גענומען דעם שטעקען. אויפ׳ן אָרט איז צוזאַמענגעשטעלט־געוואָרען אַ פּראָטאָ־קאָל. אַ חוץ דעם האָט ראַטמ. ביאַלער אָנגעגעבען דעם געוועזענעם לאַווניק און שלעגער אין געריכט.

אלפּוילישער צוזאַמענפאָהר פון סוחרים־פעראיין ביים האַנדעלס־מיניסטער.

(פ) דעם 15. ד. ח. וועט אין וואַרשאַ פאָרקומען אַנ׳אַלפּוילישער צוזאַמענפאָהר פון די סוחרים־פעראיינען, ביים האַנ־דעלס־מיניסטער קוויאַטקאָווסקי.

יעדע סוחרים־אָרגאַניזאַציע וועט זיין רעפּרעזענטירט דורך איין דעלע־גאַט.

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון צענטראַלען סוחרים־פעראיין (פּעטריקאָווער 10) איז בע־שלאָסען געוואָרען צו דעלעגירען אויפ׳ן צוזאַמענפאָהר, אַלס דעלעגאַט פון פעראיין, דעם ראַטמאַן ביאַלער.

היינע שטעהט אדם־נאַקעט אויפ׳ן פענסטער.

דאָס איז אָבער נישט דער דיכטער היינריך היינע, נאָר סתם אַ שוטה פון זאַוואַדזקאַ 9.

(–) די איינוואוינער פון הויז אויף זאַוואַדזקאַ 9, זענען נעכטען געווען עדות פון אַ גאָר־אָריגינעלער „סצענע״: אויפ׳ן דריטען שטאָק פון דער קוואַר־טיר־אַפּיצינע אין דעם זעלבען הויף וואוינט אַ געוויסער היינע, אַנ׳אָנגעשטעלטער אין אַ היגער באַנק.

דער דאָזיגער היינע האָט זיך נעכ־טען אַרום 5 פאַרנאַכט, בעת׳ן גרויסען רעגען, אַרויס־געשטעלט אויפ׳ן אָפענעם פענסטער איינגאַנצען אדם־נאַקעט און אַזוי „דעמאָנסטרירט״ פאַר׳ן גאַנצען הויף זיין „קערפּער־שענהייט״.

אויפ׳ן הויף האָט זיך געמאַכט אַ צו־זאַמענלויף און ס׳איז געווען היימלעך... אין דעם דאָזיגען מעהר ווי „פּלאַזשע־צושטאַנד״ איז דער חברה־מאַן געשטאַ־נען אויפ׳ן פענסטער אַנ׳ערך אַ האַלבע שעה.

די איינוואוינער פון דעם הויף האָ־בען זיך געווענדעט צום 4. קאָמיסאַריאַט מיט אַנ׳אָנקלאַגע געגען זייער מיט־לאָקאַטאָר.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערן אויף יורידישע אנפראגן, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט"

ביים דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן סוף דער ראמע פון טאג, וואן די אנפראגע ווערט ארייגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 11־טען יולי 1926.

1642. א לעזער פון א פראווינץ שטעטעל.

בלויז פאר אנ'עפענטליכען געברויך קאן מען צווינגען אפצוטרעטען אנ'אייגענטום. מען מוז אבער פאר'ן ענט־אייגענטען פערמעגען בעצאהלען א גאנצע סומע און דאס אויף פריראויס. געוויס האט דער מאגיסטראט געהאט דאס רעכט צוצונעמען אייער פלאץ פאר דער עלעקטראווניע, קום איז געווען א פער־ארדענונג פון וואיעוואדע. איהר האט דאס רעכט אין משך פון א חודש צו פערלאנגען, אז דאס געריכט זאל אייך בעשטימען אנ'ענטשעדיגונג, קוים הערט איהר, אז די אנערקענטער דורך וואיעוואדע סומע איז נישט גענוגענד. דער ווייל קאן דער מאגיסטראט צוטרעטע, צו דער בוי־ארבייט. די אנערקענטע סומע מוז אבער פריער אריינגעטראגען ווערען אין געריכטס־דעפאזיט.

1643. ב. פ.

עס איז א פראגע צו דער זייגער, וואס מען האט ביי אייך געפונען אהן פראבע, איז אייער אייגענטום אדער מען האט אייך געגעבען בלויז צו רעכט צו מאכען. אין ערשטען פאל דראהט אייך א געלד־שטראף ביז 5 מאל אזוי פיל, וויפיל דער בעטרעפענדער זייגער איז ווערט. אויב האט מען אייך דעם זייגער אריינגעגעבען צו רעפערירען זענט איהר פאר זיין פראבע נישט פע־ראנטווארטליך.

1644. א. ז–ר

אויב מען האט אייך צוגעצויגען צו געריכטליכע פעראנטווארטליכקייט לויטן 64 ארטיקעל פון מיליטערישען שטראף־קאדעקס, איז עס דערפאר, וואס איהר האט דעזערטירט פון אייער אפטיילונג אדער נישט צוריקגעקעהרט אין פולק פון אורלויב אין בעשטימטען טערמין. עס דראהט אייך ביז 6 חדשים אפהענ־גיק פון א גאנצע רייע אומשטענדען, ביי וועלכע דאס איז פערגעקומען.

1645. א שטענדיגער לעזער פון זא־כאדניא גאס.

גאנץ מעגליך, אז די געזעצליכקייט פון דער אפיעקונסטווע ווערט אנערקעט ערשט נאכדעם, ווי דער פאבאראווע איז אריינגעצויגען געווארען אין די מיליטערישע רייען אדער בעת'ן אקטי־ווען דינסט האבען זיך זיינע פאמיליען אומשטענדען אזוי געענדערט, אז ער איז בערעכטיגט אויף אנ'אפיעקונסטווא. אין ביידע פאלען ווערט ער תיכף בעפרייט פון אקטיווען דינסט.

1646. ח. נ–ק

אמת, עס איז טאקע פערהאן אזא גע־זעץ, לויט וועלכען מען קאן לעגאליזי־רען דעם ביינאמען, וועלכען מען האט זיך געגעבען אין דער צייט פון מילי־טער דינסט. דאס איז דער אוסטאווו פון 11 מאי 1920, וואס איז געווען פער עפענטליכט אין דז. אוסטאוו נומ. 42 פון 1920 יאהר אונטער דער פאזיציע 251. בכדי דעם צוגעגעבענעם ביינאמען געזעצליך צו אנערקענען, מוז ער פער־שריבען ווערען אין די ביכער פון די שטעדיגע איינוואוינער. דערויף דארפט מען האבען די הסכמה, אין אזא פאל, פון מלוכה פרעזידענט. דער דערמאנ־טער אוסטאוו וועט אבער בנוגע אייך נישט קאנען אנגעוואנדען ווערען, ווייל איך האבען בעוואויגען אנדערע סיבות צו ענדערען זיך דעם ביינאמען.

1647. אברהם קאלסקי.

אויב איהר האט דעם פלאץ אויף די רעכט פון אנ'אייביגען דזשערדזשאווצע, קאנט איהר אויסבויען, וואס פערע בנין איהר ווילט נאר אליין, סיידען איהר האט גענומען אויף זיך געגענפליכטונגע.

אינקאסא
פון פראמעסטירטע וועקסלען
ואבעזפיעטשעניעם און
הלוויזולעם אויף אלע שטעט
און שטעטלעך אין וואהלין,
ערלעדיגט שנעל און פינקטליך
ביורא פוהם, האוועל

רעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך־דענטיסטישער קאבינעט
זגערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראכאווסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	11-10 3-2 $7^1/_2-6^1/_2$
ד"ר רוזשאנער	הויט־און געשלעכט קר.	11–10 2–1
ד"ר גאלדשפיין־פאראק	אויגען־קראנקהייטען	2-1 8-7
ד"ר יוסטמאן	נערוועו קראנקהייט	1-12 7-8
ד"ר ראזענצווייג	קינדער־קראנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פאפיערני	פרויען־און געבורטס־הילף	$1-11^1/_2$ 6-5
ד"ר קאנטאר	כירורגישע־קראנקהייטען	4-3 ,1-2
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען־קר.	1-11 $7-5^1/_2$
ד"ר מטופעל	רענטגען	6-4 12-10
י. ל. פרוסאק	צאהן־ארצט	10–2
נ. ראזעם	צאהן־ארצט	7–4

צאהן־מעדיצינע, בעליכטונגען, קאנען, מאסאזשען, א א ז. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
רענטגען־אינסטיטוט
היילונג פון הויט־קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטו־נגען, קווארץ־לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע פענגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער.
אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכם.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
הויז אין דער שטאט.

יעדער איינציגער האט זיך איבערצייגט, אז פאר
מעבעל
זשוואנעס, פעלצען, ניי מאשינען, גארדעראבען א. ז. וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן נארוטאוויטש 19
(דזיעלנא)
זין מעבעל־געוועלב, (פריוואט־וואוינונג שענקעוויטש 29
ניי מיר איז שטענדיג פערשיד. גענוצטע מעבעל
זין גוטען צושטאנד צו פערקויפען 1374

וכי תמכור ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו!
אין מאמער יאן זאלסטו קומען צו לויפען אין בירא **פעטריקאווער 18**, וואו ס'ווערט ערלעדיגט אלערליי פיטעם לויט'ן אוסטאוו, **קלאוזעס, ואבעזפיעטשעניעס** אויף אלע שטעט אין פוילען, **אפעלאציעס, אפאזיציעס. אדוואקאניעס. רעקורסען**־ וועגען קאנצעסיעס אין קאמיסאריאט־רזשאנדו, ביזנעס אין אלע פאליציי־בעצירקען, **שותפות־אקטע, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס. אקטען דאראווייעס, קארגע ספראשעס**, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. 503
שנעל, רעעל און ביליג!

א גרויסער אויסוואהל **שירם** — פון — און **שטעקענס**
מיט 25 פראצ. ביליגער, ווי איבעראל!
צו בעקומען אין הערקשטאט פון **ס. פייגענבוים**
19 נארוטאוויטש 19.
בעמערקונג: ס'ווערען אויך אנגענומען אלערליי רעפעראטורען, ווי אויך איבערציהען. 324
געדענקט די אדרעס: נארוטאוויטש (דזיעלנא) 19.

לעטשניצע פאר קימענדע קראנקע פון דאקטוירים־ספעציאליסטען און צאהן־ערצטליכער קאבינעט.
פאנסקא 23, טעל. 10-45.

ד"ר איזאכימאוו ד"ר גאלדוואסער	אינערל. קראנקה.	$12-10^1/_2$, 6-5 4-3, 8-7.
ד"ר ווארהאפט ד"ר ראוויטש	קינדער־קראנקה.	$9\ 10^1/_2$, 5-4 $1^1/_2-12$, 7-6
ד"ר מאנטיוס	כירורג. קראנקה.	5–3
ד"ר אוקראינסקא	פרויען־ און אקו־שעריע־ קראנקה.	1–11, מאנ. דאנ.7-8,
ד"ר פראם		7–5
ד"ר האטינער	נירען און בלאז־קראנקה	9–11, 7–8
ד"ר וויענצקאווסקי	אויגען־קראנקה.	5–3
ד"ר קאן באלעסל.	אויערן, נאז־ און האלז־קראנקה.	1-12
ד"ר נוימארק ד"ר שניטקינד	הויט און ווענער. קראנקהייטען	1–11 7–4.
ד"ר וויינשטאק	קרעבל, אנאליזען	
צאהן־ערצטען:	איזאסימאווא) רייטעראוום א)	8–5 9–2

הויזיטען אין דער שטאט. נאכט־דיושור. אנמשטריטעהולף. אפעראציעס און אפאטרונקעס. אימפונגען געגען פאקען און שארלאך. ערצטליכע אנאליזען (אורין, פלעגמא, בלוט א.ז.וו). אימפשטיונגען, קווארץ־לאמפ, רענטגען, ברוקען, גאלד־קראנען און קינסטל. ציין. בעראטונגען פאר מוטערס

פאר 30 זל.
קען יעדער האבען עלעקטריש־בעליכטונג
אויסגעפיהרט דורך דער פירמע
ש. פ. שמארעווימש
8 פאלודניאווא 8
מיט בעשטעטיגונג פון דער עלעקטראווניע
וויכטיג פאר הויזבעזיצער!
איהר שפארט 80 פראצענט שטראם.
489 אויסקינפט ווערט ערטיילט

זכרונות וועגען הרב אליהו חיים מייזעל זצ"ל

90 בעארבייט ספעציעל פאר'ן „נ. פאלקסבלאט"

בארון הירש איז געווען פון די גרעסטע מנדבים. דער וועה־געשריי פון די יודישע פערטריבענע און היימלאזע אויס רוסלאנד איז אויך דערגאנגען קיין אויסלאנד און אויך דארט האבען זיך די יודען אנגעהויבען צו פעראינטערעסירען מיט די עלענדע. קודם־כל האבען די אנגעזעהענע און איינפלוסרייכע יודישע פערזענליכקייטען אנגעהויבען צו אינטערווענירען ביי זייערע מלוכות, אז עס זאל אויסגעאיבט ווערען א דרוק אויף רוסלאנד, אז איהר בארבארישע האנדלונג זאל אויפהערען. דאס איז אבער געווען א לאנגער דיפלאמאטישער וועג און די צרה איז אבער געווארען וואס גרעסער און שטארקער און מ'האט געדארפט געפונען אנ'עצה דערצו. א חוץ דעם וואלט אנ'אינטערווענץ פון אויסלענדישע מלוכות געווען נאר א מאמענטאלע הילף און ס'איז נישט געווען קיין זיכערקייט, אז דער גירוש וועט זיך אין עטליכע חדשים נישט איבער'חזר'ן מיט דער גאנצער גרויזאמקייט. די יודישע עסקנים האבען דעריבער געזוכט צו ארגאניזירען א גרויסע הילפס־אקציע, וואס זאל ראדיקאל לעזען דעם עמיגראציע־פראבלעם און צוזאמען דערמיט זאלען אויך די יודישע לופט־מענשען קאלאניזירט ווערען אויף ערד, וואו זיי זאלען ווערען פראדוקטיווע מענשען. אלס איינער פון די יודישע עסקנים, וועלכער האט זיך דער ערשטער גענומען צו דער דאזיגער הילפס־ארבייט איז געווען בארון הירש. קודם־כל האט זיך בארון הירש געווענדעט צו די יודישע געזעלשאפטליכע טוער אין רוסלאנד, צו די וועלכע זענען אמעהערסטען און אמבלויטיגסטען פעראינטע־רעסירט געווען אין דעם דאזיגען פראבלעם. אין דער ערשטער רייהע האט זיך בארון הירש געווענדעט צום לאדזשער רב. צוליב דעם, וואס ער איז געווען איינער פון די בעדייטענדסטע עסקנים און צווייטענס, ווייל ס'איז שוין אומעטום בעקאנט געווען דער פלאן פון ר' אליהו חיים וועגען קאלאניזאציע. א פלאן וועגען קאלאניזאציע איז דעם בארון הירש געווען אמנאהענסטען צום הארצען. ער האט אבער נישט געקאנט בעשטימען דאס ארט, וואו די קאלאניזאציע זאל זיך אמבעסטען איינגעבען. דער פלאן פון בארון הירש איז נישט געהאלטען געווארען בסוד און עס האבען גלייך געשאפען צוויי פארטייען, וועלכע האבען געפרובט בעאיינפלוסען דעם בארון הירש. איין צד האט געהאלטען, אז ווען בארון הירש וויל בעשטימען גרויסע פאנדען אויף קאלאני־זאציע, דארף ער די דאזיגע פאנדען אריינלעגען אין ארץ־ישראל וועלכעס איז דאס איינציגע ארט, וואו ס'וואקסט די צוקונפט פון יודישען פאלק. דער אנדערער צד האט ווידער געהאלטען, אז אין פאלעסטינא איז זיך פארלויפיג זעהר שווער איינצוארדנען דער באדען איז נישט געאייגענט אויף קאלאניזאציע. אויך די פא־ליטישע בעדינגונגען אין דעמאלדיגען טערקיי, האט דער דאזיגער צד גע'טענה'ט, זענען נישט ענטשפרעכענד פאר א באלדיגער קא־לאניזאציע. די הילף איז אבער, האבען זיי ווייטער געזאגט, א נויטווענדיגער און א דרינגענדער ענין, דעריבער דארף בארון הירש זיינע פאנדען אריינלעגען אין אזעלכע ערטער, וועלכע קענען תיכף קאלאניזירט ווערען און וואו די פאליטישע בעדינגונגען זע־נען ענטשפרעכענד.

דער זעלבער ויכוח איז געפיהרט געווארען אין דער קא־רעספאנדענץ צווישען דעם לאדזער רב און בארון הירש. בארון הירש'ס סעקרעטאר האט אין יעדען בריף צום לאדזער רב גע־שריבען, אז דער בארון שעצט זעהר הויך די מיינונג פון לאד־זער רב און וועט לויט אלע מעגליכקייטען זעהן די דאזיגע מיי־נונגען אויסצונוצען ביים רעאליזירען זיין קאלאניזאציע־פלאן.

די מיינונג פון לאדזער רב איז אבער געווען, אז ביידע צדדים זענען גערעכט. ס'איז אמת, האט דער רב געשריבען צום בארון הירש, אז די צוקונפט פון יודישען פאלק איז אין ארץ־ישראל, אז די דאזיגע צוקונפט קען דארט געבויט ווערען, אבער ס'איז א סיסטעמאטישער און לאנגער פראצעס, וועלכער איז פער־בונדען מיט דיפלאמאטיע און פאליטיק. דאס איז נישט קיין פילאנטראפישע ארבייט. מ'דארף אין דער הינזיכט פיל טון, די יודישע גבירים דארפען אנהויבען די דאזיגע ארבייט.

פון דער אנדערער זייט איז אבער אויך אמת, אז דאס בעזעצען אין דער איצטיגער צייט יודען אין ארץ־ישראל וועט נישט קענען לעזען די ברענענדע עמיגראציע־פראגען, וועט נישט קענען ראטעווען די טויזענדער היימלאזע, וועלכע ס'קומט אויס אונטערצוגעהען. ביידע זאכען, האט דער רב געשריבען צום בארון דארפען געפיהרט ווערען פאראלעל. וואס שייך דאס ארט, וואו די היימלאזע זאלען קאלאניזירט ווערען, איז דאס א פראגע פון שטודיום.

דער בארון האט טאקי זיך גערעכענט מיט דער מיינונג פון רב.

כאראקטעריסטיש איז, אז ווען דער בארון הירש האט זיך גענוי בעקענט מיט דעם פלאן פון לאדזער רב וועגען קאלאני־זירען די היימלאזע דא אין פוילען, האט ער צוגעשיקט צו דער דיספאזיציע פון רב א געוויסע סומע געלד צו דעם צוועק. דער לאדזער רב האט אבער דאס געלד נישט אויסגענוצט, וויסענדיג, אז די שטרונגען אויסצופיהרען דעם פלאן אויפ'ן ארט זענען זעהר גרויסע, דער רב האט דעריבער געדאנקט דעם בארון פאר דער נדבה און זי נישט אנגענומען.

אזוי־ארום האט אינם פאנד פון בארון הירש וועגען קא־לאניזאציע גענומען א גאר גרויסען אנטייל דער לאדזער רב ר' אליהו חיים.

(פארטזעצונג קומט).

בעגעהט זעלבסטמאָרד כדי נישט צו שטערען דאָס גליק פון זיין פרוי

איינע פון די פיל נאָך מלחמה-טראַגעדיעס.

פון לעמבערג שרייבט מען:

אין יאָהר 1914, עטליכע חדשים פאַר'ן אויסברוך פון דער וועלט-מלחמה האָט דער 24 יאָהריגער זוהן פון אַ רייכען גוט-פאַכטער, אַ געוויסער מוריצי גאָטעסדינער אויס אַ דאָרף ביי קראָקאָוויצע, חתונה געהאַט מיט דער טאָכטער פון אַ אינגערישען פלייש-הענדלער. דאָס יונגע פּאָר-פאָלק האָט דאַן געוואוינט אין ווין. מרים — אַזוי האָט געהייסען זיין יונגע פרוי — האָט זעהר ליב געהאַט מוריצ'ן און זי האָט זיך קיינמאָל נישט געקענט אויסמאָהלען אַ לעבען אָהן איהר געליבטען מאַן.

באַלד נאָך זייער חתונה האָט אויסגעבראָכען דער קריג. מוריצי איז אַוועק צום מיליטער און איז גענומען געוואָרען אין דער רוסישער געפאַנגענשאַפט. פון דער געפאַנגענשאַפט האָט מוריצי נישט געשריבען צו זיין ווייב. צוליב דעם איז זי געווען זעהר פערצווייפעלט. איהר פערצווייפלונג איז אָבער נאָך מעהר געוואַקסען נאָכדעם, ווי זי האָט געבוירען אַ קינד. זי האָט געמיינט, אַז איהר מאַן איז געפאַלען אויפ'ן פראָנט.

די רוסען האָבען די גרופּע געפאַנגענע, אין וועלכער עס האָט זיך אויך געפונען מוריצי אָפּגעפיהרט קיין טאַשקענט (אין קאַווקאַז) פּלוצלונג האָט אין דעם געפאַנגענען-לאַגער אויסגעבראָכען אַ כאָלערע-עפּידעמיע. אויך מוריצי איז קראַנק געוואָרען, אָבער ווער ווייסט, צי וואָלט דער טויט אויך נישט געמאַכט קיין סוף צו זיין יונג לעבען, ווען ער וואָלט דורך אַ צופאַל נישט געוואָרען איבערגעפיהרט פון דעם עפּידעמישען באַראַק, וואו עס זענען געלעגען די קראַנקע עלענדע געפאַנגענע, אין אַ סאַנאַטאָריום. אין דאָזיגען סאַנאַטאָריום איז ער געוואָרען אָבגעהיט פון טויט, אָבער צוליב דער שווערער קראַנקהייט האָט ער בעקומען אַ פּאַראַליזש אויף דעם גאַנצען קערפּער.

לאַנג האָט געדויערט ביז מוריצי איז אַביסעל אויסגעהיילט געוואָרען פון זיין קראַנקהייט און האָט געקאָנט רעדען און שרייבען. דערווייל האָבען די איבריגע געפאַנגענע, וואָס האָבען זיך מיט איהם בעקענט אין טאַשקענט, געמיינט, אַז מוריצי איז געשטאָרבען. אין יאָהר 1920 האָבען עטליכע זיינע בעקאַנטע מודיע געווען זיין אומגליקליכער פרוי, אַז מוריצי לעבט נישט מעהר.

נאָך אַ לאַנגער צייט האָט מרים זיך צוגעוואוינט צום געדאַנק, אַז איהר מאַן לעבט נישט מעהר און געזוכט בעקאַנטשאַפט אין דער מענער-געזעלשאַפט. מרים איז נאָך געווען יונג און שעהן. איהר האָט זיך פערליבט אַ יונגער וויענער יודישער אָפיציר מיט'ן נאָמען רודאָלף עלענבורג. עלענבורג האָט בעשלאָסען מיט מרים גאָטעסדינער חתונה צו האָבען נישט געקוקט דערויף, וואָס זי איז אַ מוטער פון אַ קינד. אויפ'ן גרונד פון די ידיעות וועגען מוריצ'ס טויט האָט מרים בעקומען אַ התיר אויף חתונה צו האָבען מיט עלענבורג'ען.

עטליכע חדשים נאָך דער חתונה איז עלענבורג אַרויסגעטרעטען פון מיליטער און האָט זיך גענומען צום האַנדעל. צוליב די געשעפטען, וואָס ער האָט לרוב געמאַכט אין גאַליציען האָט זיך עלענבורג מיט זיין פאַמיליע איבערגעצויגען קיין לעמבערג. דאָ האָט ער געמאַכט גוטע געשעפטען און איז געווען גליקליך פון זיין פאַמיליע-לעבען.

דערווייל האָט דער געזונדהייט-צושטאַנד פון מוריצי זיך געבעסערט. ער איז אָבער געבליבען אַ קאַליקע. מוריצי האָט בעשלאָסען צוריק אַהיים צו קומען צו זיין פרוי. ווי איבעראַשט איז ער אָבער געוואָרען, ווען ער איז געקומען קיין ווין און זיך דאָרט דערוואוסט, אַז זיין פרוי האָט חתונה געהאַט, האָט שוין עטליכע קינדער און לעבט גליקליך מיט איהר צווייטען מאַן אין לעמבערג.

מוריצי איז אַוועק קיין לעמבערג מיט'ן געדאַנק נישט צו שטערען זיין פרוי'ס גליק, נור צו זיין נאָהענט זיין פרוי און זיין קינד. ער האָט בעטליך געוואוסט, אַז נאָכדעם אַלעמען, וואָס עס איז פאָרגעקומען וועט זיין פרוי מיט איהם נישט קענען זיין גליקליך, בפרט, ווען זי וועט פאַר זיך דערזעהן אַ קאַליקע, וועלכער קאָן איהר נישט געבען קיין פרנסה.

געקומען קיין לעמבערג האָט ער זיך געדונגען אַ צימער ביי אַ אָרימער יודישער פרוי, אַ געוויסע חנה מ. איצט האָט ער געשטרעבט צו קומען נעהענטער צו זיין פרוי. ער איז באַלד געוואויר געוואָרען, וואו זי וואוינט. ער פלעגט קומען זעהר אָפט אין דעם הויז, וואו עס האָט געוואוינט זיין פרוי. מוריצי איז געווען שטאַרק פערענדערט צוליב דעם פּאַראַליזש, אַזוי, אַז זיין פרוי האָט איהם נישט דערקאַנט. איבריגענס האָט זי גערעכענט, אַז איהר מאַן איז שוין לאַנג טויט און האָט דערפאַר זיך נישט נעהנטער צוגעקוקט צו דעם אומבעקאַנטען קאַליקע, וועלכער פלעגט פון איהר נישט אָבלאָזען קיין אויג.

וואָס עס האָט זיך אָפּגעשפּילט אין האַרץ פון דעם אומגליקליכען מוריצי ווייסט נאָר איין גאָט. נישט איינמאָל האָט אין זיין מח אויפגעבליצט דער געדאַנק, אַז ער זאָל פון זיך אַראָפּרייסען די מאַסקע און זיך געבען צו דערקענען זיין פרוי. ער האָט תמיד פון זיך אַוועקגעטריבען דעם שרעקליכען געדאַנק און נישט געוואָלט שטערען דאָס פרידליכע פאַמיליען-לעבען פון זיין פרוי און איהר מאַ.

פינף חדשים האָט מוריצי מיט זיך אַזוי געקעמפט. אָבער ער האָט דערפיהלט, אַז ער וועט לענגער נישט קענען איבערטראָגען דעם דאָזיגען וועה טאָג.

אין אַ געוויסען טאָג האָט מוריצי וועגען זיין גאַנצער טראַגעדיע דערצעהלט זיין בעל-הבית'טע. זי האָט איהם געפּרובט צו טרייסטען אָבער דאָס אַלעס האָט נישט געהאָלפען.

מיט עטליכע טאָג צוריק איז מוריצי פּלוצלינג געשטאָרבען. ווי עס שטעלט זיך איצט אַרויס האָט ער זיך פערסמט.

עס איז ממש נישט צו בעשרייבען די סצענע, וועלכע האָט זיך אָפּגעשפּילט ביי די עלענבורגס. ערשט איצט האָט מוריצ'ס זוהן, וועלכער איז שוין היינט אַלט 13 יאָהר אָנגעהויבען צו זאָגען קדיש נאָך זיין פאָטער.

70-יעהריגער יובילי פון אחד-העם, דער פאָטער פון גייסטיגען ציוניזם.

ירושלים, (י.ט.אַ.) דער פעראיין פון די העברעאישע שריפטשטעלער אין ארץ-ישראל מאַכט פאָרבערייטונגען צו פייערן דעם 70-יאָהריגען געבורטסטאָג פון גרויסען יודישען געלעהרטען און פאָטער פון גייסטיגען ציוניזם, אחד-העם (אשר גינזבורג), וועלכער פאַלט אויס כ ה אב (5-טער אויגוסט).

אחד-העם איז געבוירען געוואָרען אין יאָהר 1856 אין סקווירא, קיעווער גובערניע. אין יאָהר 1884 האָט ער זיך אָנגעשלאָסען אין דער חובבי-ציון-בעוועגונג און איז געוועהלט געוואָרען אין צענטראַלען קאָמיטעט פון דער אָרגאַניזאַציע. נאָך איידער ד"ר טעאָדאָר הערצעל האָט אָנגעהויבען צו פּראָפּאַגירען דעם פּאָליטישען ציוניזם, האָט אחד העם געלעגט דעם פונדאַמענט פון ציונים רוחני.

לויט אחד-העם בעשטעהט די אמת'ע ארץ-ישראל-אידעע אין דער שטרעבונג צו שאַפען אין ארץ-ישראל אַ גייסטיגען צענטרום פון יודענטום פון דער גאַנצער וועלט.

Dr. med. R. STUPEL
12 Szkolna 12
הויט-און וועגערישע קראַנקהייטען. 980
ליכטבעהאַנדלונגען (רענטגען און קוואַרץ)
נעמט אָן פון 8—10, 12—2 און פון 6—8 אָוו.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
לונגען-ליבע קראַנקהייטען. ספעצ. לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען בעשטראַלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג. 1812

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנא 43, טעל. 41-32.
ספעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען. 1839
היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל).
נעמט אָן פון 9—11 און פון 5—8 אָוונד.

סקאָראָכאָדע
לייכטע (אויף גומע-זוילען)
סאַנדאַלען פון 350 אַ פּאָר
עמפפעהלט די סאַנדאַלען-פאַבריק
אנדראַדאָווא 2 (עק נאָוואָמיעסקאַ)

פרישע לופט און שאָקאָלאַד Plutos
גאַראַנטירען אַ גוטע ערהאָלונג, געזונד און קרעפטיגונג.
690

אין וואַלד פון לידענשאַפטען.

(ראָמאַן) 289

לוסיעלאַ האָט אָנגעהויבען צו ציטערען אויפ'ן גאַנצען קערפּער און צו וויינען. זי האָט צוגעדריקט איהר פנים צום קאַלטען מאַרמאָר פון די אַלטאַר-טרעפּען.

ענדליך איז זי געקומען צו זיך, און כליפּענדיג פאָרטגעזעצט:

— מיר האָבען אַוועקגעטראָגען דעם טויטען קערפּער פון דער פרוי אין אונזער וואַרשטאַט, אָבער די דאָזיגע פרוי איז געווען אַזוי שעהן, אַז איך האָב קיין העזה נישט געהאַט צוריהרען זיך צו איהר, הגם מיר האָבען זי געהאַלטען פאַר אַ טויטע!

— איהר האָט זי נאָר געהאַלטען פאַר אַ טויטע? — האָט ליכטער איבערגעשלאָגען לוסיעלאַ'ן — הייסט עס, אַז אין דער אמת'ן האָט זי געלעבט? זאָג! די פרוי, וואָס איהר האָט אַרויסגענומען פון קבר איז נישט געווען טויט?

— ניין! — האָט געענטפערט לוסיעלאַ.

דער כלומרשט'ער גלח האָט זיך אַ וואַקעל געטון אויף די פיס. עס האָט זיך אויסגעוויזען, אַז אָט-אָט פאַלט ער אַוועק, און פערלירט דאָס בעוואוסטזיין.

ער האָט זיך אָבער בעוויזען אָנצוכאַפּען פאַר אַ פּיסעל פון אַ נאָהענט-שטעהענדען קאַנדעליאַבער, און האָט זיך איינגעהאַלטען

— ווייטער! — האָט ער אַרויסגעקרעכצט — זי האָט נאָך געלעבט? וואָס איז מיט איהר געוואָרען? רעד גיכער! איך וויל וויסען!

— איך וועל אייך אַלץ דערצעהלען! — האָט לוסיעלאַ געענטפערט — איך וועל גאָרנישט בעהאַלטען פון אייך! איהר זענט גאָט'ס פערטרעטער אויף דער ערד, און איך האָף, אַז גאָט וועט מיר מוחל זיין דורך אייך! אין אַלץ איז נאָר מיין מאַן שולדיג! ער האָט אָנגעשאַרפט זיין מעסער, כדי מיט איין שנים אַראָפּצונעהמען דער פרוי'ס קאָפּ! אָבער... וואָס איז עס מיט אייך, הייליגער פאָטער'ל?

— שלאָג נישט איבער אין מיטען! — האָט אַרויסגערעדט דער כלומרשט'ער גלח — רעד ווייטער! איך דאַרף אַלץ וויסען! יאָ... דיין מאַן האָט גענומען דאָס מעסער — און וואָס האָט ער געטון? האָט ער זי פערוואונדעט? גע'שחט'ען? רעדט שוין גיכער!

— ווי נאָר מיין מאַן האָט זיך צוגעריהרט מיט'ן מעסער צו דעם פּעכטיגען ווייסען האַלז פון דער כלומרשט'ער טויטער, האָט זיך פון דער טויטער'ס ברוסט אַרויסגעריסען אַ קרעכץ!

— אַ קרעכץ? זי איז געקומען צו זיך? זי האָט זיך אויפגעוועקט אונטער דעם מערדער'ס מעסער!

— ניין! איך שווער זיך אויף אַלע הייליגע, אַז מיין מאַן איז נישט געוואָרען קיין מערדער! — האָט לוסיעלאַ אויסגעשריגען — איך האָב איהם צוריקגעשטויסען און נישט דערלויבט צו בעגעהן דעם שרעקליכען פערברעכען! די פרוי האָט זיך אויפגעזעצט אויף איהר געלעגער, און אַ קוק געטון אויף אונז מיט ברייט-געעפענטע אויגען! מיר האָבען זיך מורא'דיג דערשראָקען, און זיך געלאָזט אַנטלויפען! מיר האָבען בעקומען אַ פּחד פאַר דעם נס, וואָס עס איז געשעהן מיט דער אומגליקליכער דערטרונקענער!

— אַ נס! — האָט אַרויסגעברומט ליכטער — יאָ, ס'איז געווען אַ נס!

ער האָט פערדעקט זיין פנים מיט ביידע הענד, און זיך פונאַנדערגעיאָמערט.

לוסיעלאַ'ן האָט זיך אויסגעדוכט, אַז דער גלח איז דערשיטערט פון דעם גרויזאַמען פערברעכען, און אַז ער איז זיך דאָס מצער וועגען איהר פערפאַלגענער זינדיגער נשמה.

— וואָס האָט איהר דערנאָך געמאַכט? — האָט ליכטער אין אַ ווייל אַרום אַ פרעג געטון, איבערמעכטיגענדיג אין זיך די צורודערונג.

— מיר זענען אַנטלאָפען, ווייל מיר האָבען בשום אופן נישט געקאָנט פערבלייבען אין דער כאַטע, וואו ס'איז פאָרגעקומען אַזאַ אויסערגעוועהנליכע זאַך! פריהער אָבער, הייליגער פאָטער'ל — זייט גרייט נאָך עפּיס שרעקליכערעס — איידער מיר האָבען פערלאָזען פון דרויסען די טיר, האָט מיין מאַן אינעווייניג אונטערגעצונדען אַ הויפען שטרוי, און די כאַטע האָט אָנגעהויבען צו ברענען! פלאַמען און רויך האָבען זי פון אַלע זייטען ארומגענומען! ביי מיר איז קיין ספק נישט געווען, אַז די אויפגעוואַכטע טויטע פרוי וועט פערברענט ווערען, אָדער דערשטיקט ווערען פון רויך!..

אויסער זיך פאַר אויפרעגונג, האָט ליכטער אַ בריל געטון, ווי אַ פערוואונדעטע חיה. ער האָט אַ כאַפּ געטון דעם שווערען זילבערנעם קאַנדעליאַבער, וואָס איז געשטאַנען דערנעבען, און אַ שליידער-געטון איהם אויף דר'ערד, אַזוי אַז ער איז צושפּרונגען אויף שטיקער.

— רעד ווייטער! — האָט ער אין מורא'דיגער אויפרעגונג אויסגערופען. אין זיין קול האָט זיך געהערט גרימצאָרן, צורייצטקייט, עקעל און גרויזאַמקייט.

— צום גליק — האָט לוסיעלאַ פאָרטגעזעצט — זענען מיינע אויסרעכנונגען געווען פאַלשע! די פרוי האָט זיך נישט דערשטיקט און נישט פערברענט געוואָרען, און איצט געפינט זי זיך אין פּראָג... איך האָב זי מיט מיינע אייגענע אויגען געזעהן היינט אַ לעבעדיגע!

— זי... זי לעבט? — האָט ליכטער טריומפירענד אויסגערופען.

— יאָ, זי לעבט! — האָט לוסיעלאַ פריידיג איבערגע'חזרט — מיר זענען נישט געוואָרען קיין מערדער פון דער יעניגער, וואָס איז געווען אונטער דער שוץ פון הימעל! דורך אַ בייעם נס איז זי געראַטעוועט געוואָרען פון די פלאַמען אין יענעם מאָמענט, ווען זי איז אינעוועניג אין דער כאַטע אויף דער שוועל געפאַלען אין אונמאַכט. אין דעם זעלבען מאָמענט איז צוגעפאָהרען אויף זיין פוהרעל דער יוד אהרן פראַנק. ער האָט דערהערט קרעכצען, דערזעהן אַ רויך, וואָס האָט זיך אַרויסגעשלאָגען פון די שפּאַלטען — דאַן האָט ער אויסגעבראָכען די טיר, געפונען די אומגליקליכע פרוי און זי אָפּגעראַטעוועט פון זיכערען טויט!

— ער האָט זי אָפּגעראַטעוועט? — האָט ליכטער אויסגעגערופען מיט אַ פערשטיקטען קול — ניין! ער האָט זי נישט געקאָנט ראַטעווען! ער איז בלויז געווען דער אויספיהרער פון דעם אויבערשטענס ווילען! גאָט אַליין האָט אָפּגעהיט דאָס לעבען פון דער שענער איידעלער פרוי! ער האָט נישט געוואָלט אָפּנעהמען זי ביי יענעם, וואָס האָט זי ליב אָהן אַ גרעניץ, מעהר פון זיין אייגענעם לעבען!

(פאָרטזעצונג קומט).

ה לפּס־פּעראיין ״תּומכי אורחים״

אונטער דעם פּאָרזיץ פון ה׳ ליכטענשטיין, אין דער אָנוועזענהייט פון א גרויסע צאָהל מיטגלידער, איז בעשלאָסען געוואָרען צוליב דעם גרויסען הערשענדען קריזיס ווידער אויפצולעבען די טעטיגקייט פון דער דאָזיגער געזעלשאַפט.

עס איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַן אָרגאַניזאַציאָנס־קאָמיטעט פון די ה״ה: דאָקטאָר אליעזר פליוואַצקי און מענדעל בערגער (פּרעזעס) דוב בער ראַדזינער (קאַסירער) ליבל לייזעראָוויטש (סעקרעטאַר) און אַלס לייטער ישראל ליכטענשטיין. אין קאָמיטעט זענען אויך אריין: דאָקטאָר אלי׳ קאַראָ, דאָקטאָר הערש מרדכי ליבערמאַן, יודעל לובאָכינסקי, יצחק פּטאַשניק יוסף הערצקע נאָטאַנזאָהן, מ־דכי גרינבערג. אהרן קאָהן, מ. בערגהאָלץ, אלי׳ פּסח פּטאָשניק, ד. באָלדשטיין, י. סושעק, ב. קופּערבערג, אין רעוויז. קאָמיסיע: דאָקטאָר חנן קאַפּינסקי, א. לובאָכינסקי, א. שוואַרצענבערג.

דער קאָמיטעט האָט בעשלאָסען שוין אין קורצען אונטערצונעהמען א גרויסע הילפס־אַקציע, צו עפענען אַן אָהן־פּראָצענטיגע הלואה־קאַסע און אייננאָרדנען אַן אומזיסטע־קיך, ווי אויך צו פערטיילען אומזיסטע נייע און איבערניצטע מלבושים פאַר דער אָרימער און אַרבייטסלאָזער יודישער בעפעלקערונג.

געהעכערט שפּיטאל־אָפּצאָהל אויף 50 פּראָצ.

ארבייטער פארשטעהער טראָגען־אריין א פּראָטעסט צו דער וואיעוואָדזטווע.

(-) אויף דער לעצטער זיצונג פון סעניאָרען - קאָנווענט ביים שטאָט־ראָט איז מיט אַ מעהרהייט שטימען בעשלאָסען געוואָרען צו העכערען די שפּיטאָל־אָפּצאָהלען אויף 50 פּראָצענט.

די פראַגע האָט רעפּערירט דער ראַטמאַן ד״ר שווייג. געגען דעם בעשלוס זענען אַרויסגעטרעטען די פאַרשטעהער פון די אַרבייטער־פראַקציעס און אַנגעוויזען, אַז דער דאָזיגער בעשלוס איז געגען די אינטערעסען פון דער אָרימער בעפעלקערונג, וועלכע וועט זיך נישט קענען היילען.

די אַרבייטער האָבען אָפּגעגעבען אַ שריפטליכען פּראָטעסט און ערקלערט, אַז זיי וועלען זיך ווענדען געגען דעם בעשלוס מיט אַן אָנקלאַגע צו דער העכערער מלוכה־מ־כט.

•

ווי מיר דערוויסען זיך ווענדען זיך די פראַקציעס: פּ. פּ. ס., „בונד" דייטשע אַרבייטס־פּאַרטיי נאָך היינטיגע וואָך צו דער וואָיעוואָדזטווע מיט אַן אָנקלאַגע געגען דעם בעשלוס פון סעניאָרען־קאָנווענט צו העכערן דעם אָפּצאָהל אין די שפּיטאָלען.

מ׳זוכט

א לאָדזער פון רוסלאַנד.

(–) אין לאָדזער ראַבינאַט איז אָנגעקומען א בריף פון א געוויסען מאַקיסאָנין פון דער שטאָדט סטאַלינגראַד (אין סאָוויעט־רוסלאַנד), וועלכער זוכט זיינס א קרוב אברהם פייגין אין לאָדז, געוואוינט אַ מאָל אויף מיקאָלאַיעווסקאַ (שיענקעוויטש־גאַס) 13.

דער־הרג׳עט פון אַ׳אַכּם.

(ס) אין דאָרף יאַסקיאָוו, פּיעטריקאָ׳ווער קריי׳ז איז געשעהען פאָלגענדע טראַגישער פאָרפאַל: דער אַרבייטער אַקיבא שטרוסקי האָט געטון עפּיס אַן אַרבייט אין שטאַל, פּלוצלונג איז איהם בעפאַלען אַן אָקס און אויפנעהמענדיג דעם אַרבייטער אויף די הערנער האָט דער אָקס איהם אַדורכגעלעכערט די פלייצעס, נישט קוקענדיג אויף דער באַלדיגער הילף איז דער אומגליקליכער אין אַ שעה אַרום געשטאָרבען.

ספּאָרט.

„הכח״ - זגערזש ספּאָרט - גימנאַסט. פעראיין 3 : 1.

דער מעטש „הכּוח״ – זגערזשער ספּאָרט־ און גימנאַסטיק - פעראיין, וואָס איז נעכטען פאָרגעקומען אין לאָדז, וועגען דעם, וועלכער פעראיין ס׳זאָל פערבלייבען אין 3 קלאַס – האָט זיך געענדיגט מיט אַ נצחון פון „הכּוח״ 3 : 1.

פון „אזאזעל״.

די לעצטע פאָרשטעלונגען פון „אַזאַזעל״ האָבען בעוויזען, אַז ס׳זענען נאָך געווען אין לאָדז מענשען, וועלכע האָבען נישט געהאַט געזעהען „אַזאַזעל״. און אפשר געהען מענשען צו 2 און 3 מאָל? - ס׳איז זעהר מעגליך.

היינט און מאָרגען ווערט ווייטער געשפּילט דאָס גרויס 2־טע פּראָגראַם. דער עולם געהט כּסדר און האָט הנאה. „אַזאַזעל״ איז שוין אין לאָדז פון לאַנג דאָס געשפּרעך פון טאָג און די „אזאַזעל״־ליבהאָבער וואָלטען גערן געוואָלט, אַז אָט דאָס סימפּאַטישע טעאַטער׳ל זאָל דאָ בלייבען וואָס לענגער.

דאָס דריטע פּראָגראַם ווערט צוגעגרייט.

יוליוס אדלער.

די וואָך הויבט שוין אָן שפּילען אין לאָדז אונזער ליבער חשוב׳ער גאַסט, דער אַרטיסט ה׳ יוליוס אַדלער, וועלכער האָט מיט זעקס יאָהר צוריק פערלאָזט פּוילען און געשפּילט מיט אַ גרויסען ערפאָלג אין קונסט־טעאַטער אין אַמעריקאַ. ווער פון אונזער לאָדזער טעאַטער־עולם געדענקט נישט דעם גרויסען קינסטלער יוליס אַדלער? ה׳ יוליוס אַדלער האָט מיטגעבראַכט פון אַמעריקאַ נייע פּיעסען, וועלכע זענען נאָך אין פּוילען נישט געשפּילט געוואָרען. ה׳ יוליוס אַדלער טרעט אויף צום ערשטען מאָל שבת ד. 17. יולי אין טעאַטער „סקאַלאַ״. ס׳איז צו האָפען, אַז דער לאָדזער טעאַטער־עולם וועט וויסען ווי אָפּצושאַצען די גאַסט־פאָרשטעלונגען פון אונזער חשוב׳ן גאַסט, און צוזאַמען אין אַ גרויסער צאָל קומען אין „סקאַלאַ טעאַטער״ און געבען אונזער חשוב׳ן גאַסט אַ ברייטען שלום־עליכם.

רעדאַקציאָנס־קאָלעגיום:
מ. בראָדערזאָהן, ל. בראַנט
ח. י. ברוסטאָווסקי, ב. זינגער.
פאַראַנטוואָרטל. רעד.: ח. קויפמאַן.
אַרויסגעבער: פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט״, פּראָדוקטיווער קאָאָפּעראַטיוו מיט פאַר. האַפטונג

OGŁOSZENIE.

Opierając się na Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1926 roku (Dz. U. Rz. P. Nr. 18, poz. 101) na wyjaśnieniu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. S.A. 445 z dnia 19 marca 1926 roku w sprawie stosowania Rozporządzenia Rady Ministrów o regulowaniu cen, oraz na uchwale Magistratu m. Łodzi Nr. 355 z dnia 16 kwietnia 1926 roku - niniejszem podaję do publicznej wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuje:

Uchwałą Magistratu m. Łodzi Nr 642 z dnia 9 lipca 1926 roku zostały wyznaczone ceny maksymalne:

Na przetwory zbóż chlebowych za 1 klg.

		zł.	gr.
1. Mąka pszenna I gat. w hurcie	zł.	–	72
2. „ „ I „ „ detalu	„	–	78
3. „ żytnia I „ „ hurcie	„	–	50
4. Chleb pszenny (bułki)	– –	1	10
5. „ żytni pytlowy I gat.	– –	„	50
6. „ „ „ II	– –	„	45
7. „ „ „ III	– –	„	40
8. „ razowy	– –	„	35

W myśl zacytowanego Rozporządzenia Rady Ministrów par. 7, wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie m. Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu.

Zaznaczam, że zgodnie z par. 10 i 11 tegoż Rozporządzenia, winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych lub nieujawnienia tych cen w cennikach właściwych przedsiębiorstw handlowych, będą ukarani przez władzę administracyjną I instancji według art. 3, 4 i 5 Ustawy z dnia 29 grudnia 1925 roku (Dz. U. Rz. P., Nr. 1 z 1926 r., poz. 2) o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszechnego użytku – aresztem do 6 tygodni i grzywną do zł. 10,000.- lub jednej z tych kar, o ile dany czyn nie ulega ukaraniu surowszemu w myśl innych ustaw karnych.

Łódź, dnia 10 lipca 1926 roku.

Prezydent m. Łodzi
(—) M. CYNARSKI.

685

א פּראַטעסטירטער וועקסעל
אויף דער סומע 115 זל. אויסשטעלער דאָראַ הלוין סטריי, (בערעק יאָסעלעוויטש 2). אָרדרע חיים גאָבע, זשיראַנטען: ה. לאַנדוי, מ. קרזשעשנאָווסקי, ב קראַקאָווסקי, מ. קריגער און י. פלאשער איז פערלוירען געגאַנגען. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען אָפּצוגעבען אין אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאַר אונגילטיג. 969

עס ווערט געזוכט
א פּרוי
וועלכע האָט אין ניו־יאָרק דריי שוועסטער, אַ אויך פאַמיליע פעטערסאָן, ווערט געבעטען צו קומען אין
גראַנד־האָטעל, צימער 315.

Dr. Adam GROSGLIK
27 Aleje Kościuszki 27.
הויט און ווענערישע קראַנקהייטען.
רענטגען און ליכט - היילאינסטיטוט
נעהמט אָן פון 4 ביז 7 אין אָוועגד. 111

אַ יד זוכט אַ קאָמפּאַניאָן אָדער אויף פּראָוויזיע צו אַ פּראַנט געשעפט אין אַ בעלעבטען פּונקט. קאָן זיין אויף פערשידענע אַרטיקלען. אויך האָב איך אַ צימער צו פערמיטען אויף אַן 1־טן שטאָק אין צענטרום שטאָדט. צו ערפאַהרען אין אַדמ. 624

1 אָדער 2
יונגעלייט
קענען בעקומען לאָשי ביי אַן אַנשטענדיגע פאַמיליע. אָפּערפען אונטער A. 989

א ראָלוואַגען
און אַ בריטשקע איינפערדיג און אַ האַנדוועגעלע איז פּרייזווירדיג צו פערקויפען צו ערפאַהרען ראָקיצינסקאַ נומ׳ 11, אין דער קושניע.

צו פערמיטען
2 צימער
און קיך זאָפאָרט צו פערמיטען. פּלאַץ וואָלנאָשטשי 5 ביי בענדער. 409

28 נאָר 28 נאָר 28
פערקויפט נישט אייער
מעבעל,
דיוואַנעס, פעלצען, אַנציגער, נייַ־מאַשינען אז״וו, בעפאָר איהר איבערצייגט אייך נישט ביי די לאַנג־עקזיסטירענדע פירמע
ה. ראָזניק, בענעדיקטאַ 28
נאָר איך צאָהל די העכסטע פּרייזען!
בעמ.: בייַ מיר אויף לאַגער שטענדיג פערשידענע געניצטע מעבעל און גוטען צושטאַנד. פּרייזען צוגענגליכער, ווי איבעראַל!
28 נאָר 28 נאָר 28

בעפאָר איהר פערקויפט אייערע בריליאַנטען, דימאַנטען, גאָלד, זילבער, קינסטליכע ציינער, קומט א בערצייגט אייך, אַז דער גוט. טאַקסאַטאָר און יובעליר־געשעפט־אינהאַבער
M.Chodżko Południowa 1
צאָהלט די העכסטע פּרייזען!
בעמערקונג: טאַקסירונג אומזיסט. 514

מעבעל
שלאַפצימערן, עסצימערן, מעדכען־גאַבינעטען, פאַרצימערן, קוכען־איינריכטונגען ווי אויך איינצעלנע מעבעל - געגענשטאַנדען צו צוגענגליכע פּרייזען אויף בעקוועמע בעדינגונגען קען מען בעקומען נור אויף
5 Zawadzka 5 (אויפ׳ן הויף) 599

„TRYKOT" Sp. Akc.
28 Pułk strz. kaniowsk. 71
LUIZA 71
889
מאַכט בעקאַנט אַלע טריקאָטאַזש־הענדלער, אַז די פאַבריק געפינט זיך אין בעטריב און עס ווערען אָנגענומען אַלערליי טריקאָטאַזש־אַרבייטען אויף לוי, שטיק־אַרע, ווי אויך געגעהמע וואַרע. אינפאָרמאַציעס ערטיילט די פירמע „כאַסמאַס־טראַוגוטאַ (קריטקאַ) 5 טעל. 46-90.

וויכטיג פאַר רעטניקעס!
בעפאָר איהר גהט קויפען, איבערצייגט אייך, – דאָס נאָר אין דער פאבריק
ש. שוואַרצאַווסקי
24 פּאָלנאַצנאַ 24
בעקומט איהר שטעטס אויף לאַגער אין גרויסען אויסוואַהל:
פּאַטענטירטע פעלד־בעטען פון דער בעוואוסטער מאַרק „Palma-Patent"
מעטאַל־בעטען, לעדערנע שאַפעס, האַמאַקעס, מאַטראַצען, קינדער־שפּאַציר־וואָגענס צו 60 זל.
פעלד־בעטען מיט מאַטראַצען צו 18 זל.
אַלעס צו קאָנקורענץ־פּרייזען!

לעפּסידרעס
ווערען אין פערלויף פון איין שעה
[illegible]
פּעטריקאַווער 21

פּרנסה און געלד פערדינען!
קען יעדער, וואָס האָט 35 גילדען און וויל אַרבייטען ביים פערקויף פון די אויסנאַהם ביליגע (5 פּראָצ. פון פאַקטישען ווערט) נייע
אַמעריקאַנער קאַפּעלושען
[illegible]
צענעלניאַנאַ 59 ביי זשעלאַזאָ. 654

[illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.